

Besedam naj sledé dejanja

Spet so bile desetega oktobra govorene lepe, za tridesetletnico, — kot se ob taki priliki pač spodobi, — zelo lepe besede. Tako državni predsednik, kot kancler Figl ter deželni glavar so podarjali, da je treba izpolnjevati obveznosti, ki jih je Avstriji naložil ta dan s tem, da ji je bila dodeljena slovenska manjšina. V vsem se vendar z izjavami kanclerja Figla ne moremo strinjati, saj smo v prejšnjih številkah našega lista nakazali vrsto dejstev, ki potrjujejo vse drugo kot „enakopravnost“ obeh narodov tako v prvi kot v drugi republiki. Pritrđimo pa besedam: „Es wäre kurzichtig, in dem Eintreten für kulturelles Recht und kulturelle Freiheit Anderssprachiger gleich den Hebel sehen zu wollen, der das Gefüge des Landes aus den Angeln heben soll.“

Takih in podobnih izjav smo vajeni. Vajeni smo na žalost tudi, da izjavam ne sledijo dejanja. Angleški poslanik na Dunaju je 14. t. m. ob priliki sprejema pri Vergerju v Porečah izjavil „da praznovanje 10. oktobra ni povzročilo večjih težav na mednarodnem polju.“ Zdi se nam, da so minuli časi, ko se govore le tolažilne besede. Mi in z nami svetovna javnost čakamo na dejanja, da ne ostane le pri „keine größeren Schwierigkeiten“, marveč da se odnosi med sosedi res odkritosrčno zboljšajo. Tudi to, kar je zapisala „Neue Zeit“ 10. oktobra na 3. strani, da se je pred tridesetimi leti utrdila južna meja Avstrije in bodoče velike nemške republike, ne more razveseljivati ne nas in ne svetovne javnosti.

Krivica in zločin ni le v tem, da se narod iztreblja z izseljevanjem, zapiranjem in pobijanjem. Hujše je včasih uničevanje s pomočjo zahrbtnih metod. Stoletja nas davi zapostavljanje v političnem, kulturnem in gospodarskem življenju, preziranje naših pravic v šoli in javnosti. Najhuje pa je to, da reže našemu človeku kruh povsod nemški gospod, tako v državnih službi, kjer načrtno že desetletja ne dopuščajo Slovencev do vplivnih položajev, kakor v privatnem gospodarstvu, ki po zaslugi dolgoletne načrtne priprave velenemških krogov (Heimatbund in drugi) leži v rokah Velenemcev.

Resni obrazi avstrijskih državnikov desetega oktobra in okoliščine okoli obiska Lorda Hendersona na Koroškem ne pričajo zaman, da so časi za deželo rasni. Tem bolj bi se morali torej merodajni zavedati, da je treba enakopravnost res dokazati. Vedno še niso rešene osnovne naše zahteve:

1. V naše vasi morejo le učitelji, ki so popolnoma zmožni slovensčine. Deželni šolski nadzornik mora obvladati oba deželna jezika.

2. Na učiteljski se morajo ustvariti paralelni dvojezični razredi za učitelje naših krajev.

3. Za naraščaj našega izobraženstva je potrebna slovenska gimnazija, da ne bodo starši prisiljeni pošiljati svoje otroke drugam.

4. Slovenske kmetijske šole še vedno ni.

5. Tudi slovenske gospodinjke šole morajo dobiti svoj delež, kakor nemške iz deželnega proračuna.

6. Za naše kulturne potrebe se mora ustanoviti poleg nemškega še slovenski kulturni referat, ki bo imel na razpolago tudi primerna sredstva.

7. Slovenske radio-oddaje naj bi oblikoval slovenski kulturni odsek, ki bi ga zastopal v „Radiobeiratu“ poseben zastopnik.

8. Nužno je, da se ustanovi poseben manjšinski oddelek pri centralni in deželni vladi, ki je pristojen za vse na-

Visoki obiski v deželi

Nedavno se je mudil v deželi državni podtajnik v britanskem zunanjem ministru g. Davies. Sledil mu je prav kmalu bivši zunanji minister Velike Britanije g. Eden. Preko Dunaja in Štajerske je prišel tudi na Koroško. Prav zagonetno so se vrstili dogodki okoli tega obiska. Kakor v prvem, so se tudi v drugem slučaju zastopniki Narodnega sveta potrudili, da bi omogočili razgovor z angleškimi politikami. V našem listu smo že naglasili, kdo in kako so preprečili sestanek. Danes še lahko pristavimo vest, katero nam je prinesel švicarski novinar 10. oktobra, ko nam je poročal o tiskovni konferenci na Dunaju. Na tej konferenci so častnikarji opozorili g. Edena posebno na Koroško in na koroške Slovence. Minister Eden je na to opozorilo izrecno odgovoril, da se namerava sestati v Celovcu z dr. Tischlerjem, ker želi točno govoriti o položaju koroških Slovencev. (Gotovo so se celovski krogi dobro zavedali, da bi to poročilo ne izpadlo posebno ugodno in so radi tega ta razgovor tudi preprečili.)

Minuli teden sta Koroško obiskala Lord Henderson in angleški poslanik v Beogradu g. Peake. Seve so se zastopniki koroških Slovencev zopet potrudili za razgovor. Tako deželne oblasti kakor tudi britanski zastopniki so se „zelo potrudili“, da pride do razgovora, pri tem pa so eni kakor drugi izjavljali, da jim je sila žal, da tak razgovor iz tehničnih vzrokov ni mogoč.

Narodni svet je naslovil na Lorda Hendersona sledeči telegram:

Koroški Slovenci se veselimo Vašega visokega obiska in prosimo, da bi sprejeli naše zastopnike.

Narodni svet koroških Slovencev. Odgovora sicer nismo dobili, vsaj ne do sedaj, ko to pišemo. Upamo, da je Lord Henderson naš telegram tudi sprejel, ker ne bi bilo izključeno, da bi mu „radi tehničnih ovir“ ne mogli dostaviti telegrama, ki je bil naslovljen na hotel Verger v Porečah.

Tajnik Lorda Hendersona je na letališču v Zeltwegu izjavil zbranim častnikarjem, da Lord Henderson zaradi pomanjkanja časa ne more sprejeti za-

stopnikov tiska, ker ga v Celovcu čakajo važni razgovori z deželno vlado in z zastopniki Slovencev.

Pač pa smo dobili na naše povabilo odgovor od g. kanclerja Figla, v katerem nam sporoča, da na žalost radi preprevelike zaposlitve 10. oktobra ni mogel obiskati Doma Družbe sv. Mohorja, da se sam prepriča o razvalinah, katere je zapustila zablamba in vojna, in da bo po vsej verjetnosti v doglednem času nova prilika, da ta obisk nadoknadi.

CHARLES MOFFLY na Dunaju

Dolgoletni šef zaveznike obveščevalne službe v Trstu je prevzel kratkimi na Dunaju mesto odgovornega šefa ameriške obveščevalne službe in kulturnega oddelka. — Kakor povzema po „Demokraciji“ so imeli Tržaški Slovenci v njem jako razumevajočega prijatelja. Njegovo delo je tudi slovenska tržaška radijska oddajna postaja. — Slovenski častnikarji in slovenski kulturni delavci v Trstu so našli pri g. Mofly-ju vse potrebno razumevanje in pomoč.

Ob turški meji

Iz Ankare poročajo, da so začeli Sovjeti v zadnjem času zbirati v bližini turške meje znatno število svojih čet. Tako je prišlo 6 divizij v območje mesta Čufle, nadaljne štiri divizije, ki so oborožene z gorskim topništvo, pa v Erivan.

V Severni Koreji

Pri svojem prodiranju preko bivše meje med Južno in Severno Korejo, torej preko 38. vzporednika, so južnokorejske in čete Združenih narodov napredovale toliko, da so zavzele že skoraj eno četrtino ozemlja Severne Koreje. Oddaljene so te čete še okrog 50 kilometrov od glavnega severnokorejskega mesta, ki je Pjoengjang, za katerega se bo gotovo v kratkem vnela srdita borba; to mesto bodo verjetno branile severnokorejske čete do skrajnosti. To bo pa najbrž tudi zadnji večji odpor, na katerega bodo naletele čete Združenih narodov pri zasedanju Severne Koreje.

Na vzhodni obali Severne Koreje so zavzele južnokorejske čete pristniško mesto Yonghung in prodirajo v hitrih pohodih naprej proti severu. Pri tem svojem prodiranju naletijo le tu pa tam na večji odpor.

„Volitve“ v Vzhodni Nemčiji

V nedeljo so bile v Vzhodni Nemčiji, ki je pod sovjetsko zasedbo, „volitve“ po načinu, kakor so ga bili Nemci navajeni še iz nacistične dobe pod Hitlerjem, ko je tudi takratni režim dobil skoraj 100 odstotno večino. Avtoritarni režimi se pač ne razlikujejo mnogo drug od drugega.

Kakor pri vsakem avtoritarnem režimu je bila tudi v Vzhodni Nemčiji v nedeljo dovoljena samo ena kandidat. Na lista in sicer lista komunistične nacionalne fronte. Volivci so šli že v ranih jutranjih urah v skupinah in ob-

spremljavi godbe na volišče, kjer so — večinoma tudi javno — glasovali „pro-stovoljno“ skoraj vsi za edino kandidatno listo. Kdor ni volil, tega so označili za „zločinca proti enotnosti nemškega naroda.“

Po rezultatih, ki so bili javljeni do torka zjutraj, je dosegla udeležba pri volitvah 97,98%. Cela vrsta krajev pa je, kjer je dosegla udeležba tudi 100%. Od oddanih glasov jih je bilo za vladno listo 99,7%. Volivno pravico so imeli vsi prebivalci nad 18. letom; vseh volivcev je bilo vpisanih 12,331.905, volilo pa jih je 12,088.745.

Razgovori na Tihem morju

V petek se je sestel predsednik Združenih držav, Harry Truman, na samotnem otoku Wake (izg. uwejk) na sredi Tihiga morja z vrhovnim poveljnikom čet Združenih narodov na Daljnem Vzhodu, generalom MacArthurjem. Posvetoval se je z njim tri ure. Verjetno sta se razgovarjala predvsem o zasedbi Severne Koreje, nadalje pa tudi še o različnih drugih vprašanjih Daljnega

rodnostne zadeve. Na ta način bi se izognili slučaju kot smo ga doživeli, da sta si kancler in deželni glavar medsebojno oporekala, da ne eden in ne drugi ni pristojen za slovenske zadeve (pismo 15. II. 1950).

Vse to so osnovne zahteve, ki bi jih „demokracija“ in nam „naklonjena“ Avstrija morala že zdavnaj izpolniti. Za celotno ureditev vprašanja pa smo predložili poseben načrt julija 1949 aliranemu svetu in državni vladi. Neka visoka avstrijska osebnost pa je v tej zvezi zastopala mnenje, da bi bilo za Nemce boljše, če počakajo, da se pokaže, kake obveznosti bo državna pogodba sploh nalagala. Ob taki miselnosti so seveda desetega oktobra merodajni zaman govorili o naklonjenosti, ko vendar ta ne sega dalj, kakor to zahteva politični položaj.

Vzhoda. Zelo važno poglavje pri tem je gotovo tudi sklenitev mirovne pogodbe z Japonsko, priznanje ali nepriznanje komunistične kitajske vlade, zasedba in obramba otoka Formoze in pa obramba francoske Indokine proti komunističnim vpadom.

V torek se je vrnil predsednik Truman nazaj v Združene države in je takoj ob svojem povratku na ameriško celino imel važen govor v kalifornijskem mestu San Francisco. V tem govoru, katerega vsebino prinesemo prihodnjič, je govoril predsednik Truman o vsebini svojega razgovora z generalom MacArthurjem in o zunanji politiki Združenih držav na Daljnem Vzhodu.

Zahvala gradiščanskih Hrvatov Slovincem

Na našo brzojavno čestitko gradiščanskim Hrvatom ob priliki proslave stoletnice njihovega velikega pesnika Miloradiča smo prejeli od gradiščanskih Hrvatov sledečo zahvalo:

Vam in ostalim gospodom Narodnega sveta se najprisrčneje zahvaljujem za pozdravni brzojav, ki je bil prebran in sprejet na proslavi z iskrenim veseljem in burnim ploskanjem. Poklon slovenskih bratov našemu Meršiču. Miloradiču z radostjo sprejemamo kot izraz naše narodnostne in kulturne vzajemnosti, kar nas naj veže tudi v bodočnosti.

Predsedništvo hrvatskega kulturnega društva na Gradiščanskem, z bratskim pozdravom Vaš Ignac Horvat.

Politični teden

Ugibanja o tem, ali bodo čete Organizacije združenih narodov prekoračile 38. vzporednik na Koreji, so čez noč postala odveč. Zmagalo je vojaško načelo, ki pravi, da se sovražniku ne sme pustiti oddiha in da je treba že dosežene zmage izpeljati do končne zmage. MacArthur je najprej naslovil na Severnokorejce poziv, naj se vdajo. Nanj niso odgovorili. Nato je MacArthur dal povelje sovražnika zasledovati in ga prisiliti do vdaže. To je storil v soglasju s sklepom Organizacije združenih narodov.

Komunistične armade so se morale umakniti daleč v globino, utpele so težke izgube in o izidu vojne ni mogoče več dvomiti — če ne posežeta v zadnjem trenutku vmes Kitajska ali Sovjetska zveza.

Nekak odgovor na MacArthurjev poziv k predaji predstavlja povelje severnokorejskega ministrskega predsednika Kim-ir-Sena komunističnim četam, naj se „borijo do zadnjega“. Posledice tega pa bo predvsem še večje opustošenje dežele in velike človeške žrtve.

Sklep komunističnega vodstva pa bo vendarle imel najbrž nek namen in neko ozadje. Jako verjetna je možnost, da se bodo Severnokorejci odločili za gverilsko vojno. Partizanski oddelki so že do sedaj delovali v frontnem zaledju in če bi tudi preostale čete šle v hribe, bi to povzročilo podaljšanje vojne, in bi preprečilo vzpostavitev miru v deželi. Če pogledamo na severni del korejskega polotoka, bomo ugotovili, da ležita na treh četrtinah njenih meja komunistična Kitajska in Sovjetska zveza. Ne bi bilo torej težko gverilce materialno in vojaško podpreti. Tak razvoj korejskih dogodkov potrjujejo tudi pozivi sovjetskega radia in časopisja, da naj Severnokorejci svojo „nacionalno“ borbo vodijo še naprej.

Čete UNO se bližajo kitajskim in sovjetskim mejam. To že samoobsebi vodi do večje napetosti ob mejah in usvarjanja možnosti obmejnih spopadov. Bajse se je pripetilo, da sta dva ameriška raketa lovca obstreljevala neko sovjetsko letališče. Amerikanci to odločno zanikajo. Ameriško poslaništvo v Moskvi ni hotelo sprejeti tozadevne sovjetske protestne note. Ta naj bo naslovljena na UNO, ker so ameriške vojaške sile na Koreji le del oboroženih sil Organizacije združenih narodov.

Nenadni sestanek Truman—MacArthur

Na prvi pogled pa ta sestanek le ne more presenetiti nikogar. Položaj na Koreji se bliža svoji odločitvi in vsak nadaljnji korak mora biti dobro premišljen. Da se je predsednik potrudil do svojega generala, je tudi razumljivo. Prisotnost MacArthurja na korejskih bojiščih je neobhodno potrebna. Sestanek se je vršil na nekem otoku v Tihem oceanu.

Podoba je, da hoče Truman ameriško politiko na Daljnem Vzhodu postaviti na nove temelje. Za to pa je predvsem potrebno soglasje z MacArthurjem, ki je včasih drugačnega mnenja kot so pa v Washingtonu in včasih rad stori tudi kaj na svojo roko. To je dokazal s svojim obiskom pri Čang-Kaj-Šeku. Oba sta stara dobra prijatelja iz zadnje vojne. MacArthur meni, da predstavlja 600.000 nacionalističnih kitajskih vojakov na Formozi dovolj veliko strašilo za Mao-Tse-Tunga in da si ta prav radi tega ne bo upal tvegati vojne. Prav tako bi MacArthur rad imel Japonce oborožene. Vse to bi dalo močno vojaško silo pod ameriškim nadzorstvom.

Trumanovo mišljenje je nekoliko drugačno. Prvič se dosledno zavzema, da se naj v Vzhodni Aziji doseže trajen in splošen sporazum, ki naj bo podlaga bodočemu miru. Kljub temu, da je Truman pokazal izredno odločnost v korejskem spopadu, vendar ne izpusti nikoli iz vida možnosti, da se spori poravnajo na političnem in diplomatskem polju. Po vsem videzu tudi ne odklanja sporazuma z Mao-Tse-Tungovo Kitajsko, če bi se ta izrekla in tudi dokazala, da hoče ostati neodvisna in nevtralna.

V to igro med Ameriko, komunistično Kitajsko in Sovjetsko zvezo, pa se

pridno oglašata Indija in Anglija. Zlasti iz indijskega zunanega ministrstva se čujejo glasovi, češ da med Mao-Tse-Tungom in Sovjeti ni vse v redu.

To bo seveda pokazal šele bodoči razvoj. Najnujnejši razgovori med MacArthurjem in Trumanom bodo seveda veljali Koreji. Tudi tukaj bosta marsikaj imela razčistiti. Zanimivo je, da se prav tako kot v primeru Čang-Kaj-Šek, razlikujeta njuni stališči tudi v osebi sedanjega predsednika južnokorejske vlade, Sygman Ree-ja. General MacArthur ga podpira in skuša utrditi njegov režim. Znano pa je, da je na zadnjih še svobodnih volitvah Sygman Ree doživel neuspeh, kar pripisujejo mnogi v Ameriki nesposobnosti njegove vlade tako na političnem, socialnem in vojaškem področju. Zato bi tudi usoda njegove dežele bila ista kot Kitajske, če ne bi posegla vmes Amerika v imenu UNO.

Truman zagovarja načelo, naj prevzame UNO začasno upravo celotne Koreje, dokler deželi ne bo zagotovljena varnost in miren, demokratičen razvoj.

K temu je še omeniti, da je glavna skupščina Organizacije združenih narodov sprejela resolucijo o imenovanju začasne komisije za Korejo. To komisijo sestavljajo zastopniki sedmerih držav, ki so: Avstralija, Chile, Pakistan, Nizozemska, Filipini, Tajska in Turčija. Za predsednika je bil izvoljen filipinski zastopnik Carlos Romulo.

V Lake Success-u, kjer zboruje Organizacija združenih narodov, je slika v glavnem ista kot je bila na vseh zadnjih zasedanjih. Razlika je morda v tem, da je Sovjetska zveza s svojimi ljudsko-demokratičnimi državami potisnjena še bolj v obrambo. To je povzročil seveda vojaški uspeh UNO čet na Koreji. Sovjetski zunanji minister Višinski je v zunanje-političnem odboru UNO govoril, da je treba začeti razgovore med velesilami za zagotovitev skupne varnosti. Zapadni diplomatje pa po večini menijo, da je to le nova poteza sovjetske diplomacije, da bi se oslabil vpliv in zmanjšal ugled Organizacije združenih narodov.

Francoski poraz v Indokini

Čitateljem bo znano, da se tam že dolgo vodi srdita in neizprosna vojna med francoskimi kolonialnimi četami ter med gverilci Ho-Či-Minha. Slednji se je moral pred meseci s svojimi četami umakniti že globoko v gorato notranjost severne Indokine in videti je bilo, da bo Francozom le uspelo v deželi utrditi svojo oblast in uničiti gverilstvo. Veliko presenečenje je zato vzbudila vest, da so gverilci ob kitajsko-indokineški meji uničili francosko kolono, obstoječo iz več tisoč najboljše izvežbanih vojakov slovitve francoske „tujske legije“. Komunistični vojaki stopajo v veliki množini v borbe proti francoskim utrdbam, ki ležijo v notranjosti dežele.

Poročila iz Indokine so v Parizu vzbudila težke skrbi za bodočo usodo te najbogatejše francoske kolonije, ki pa je v zadnjih dveh letih postala pravcati izžemalec francoskih državnih blagajn. Vojaške operacije v Indokini požirajo milijarde francoskih frankov. Ministrski predsednik Pleven je pred dnevi poslal svojemu vojnemu ministru Mochu, ki je v Washingtonu, brzojavko, v kateri mu naroča, naj nujno posreduje pri ameriški vladi, da bi ta pospešila dobavo vojaškega materiala. V njem pravi še „da se je gverilška vojna končala, pričela pa se je prava vojna.“ S tem je dovolj jasno opozoril na novo nevarnost, ki je nastala in to je tudi značilno — prav v času, ko se korejska vojna bliža svojemu koncu.

K vsemu temu bi še omenili, da Velika Britanija danes najbrž ne obžaluje, da se je pravočasno umaknila iz Indije. Vsa vzhodna Azija je v zadnjih letih več ali manj v borbi proti kolonialnim velesilam (izvzemši seveda Ameriko, ki nima kolonij, in ki je že tudi odklonila kolonialni sistem). Da se v teh vstajah polasčajo vodstva komunisti, ni posebno čudo. Kdor je v Evropi v zadnji vojni imel odprte oči, je mogel ugotoviti vzroke in lastne napake, ki so dovedle do katastrof.

Pisma iz Brazilije

Republika Brazilija je največja južnoameriška država, saj zavzema skoraj polovico južnoameriške celine, meri po površini okrog 8.500.000 km² (približno sto Avstriji ali 850 koroških dežel), prebivalcev pa ima okrog 50 milijonov. Brazilija je znana po svojem velikem bogastvu na kmetijskih pridelkih, ki tvorijo glavni predmet brazilске trgovine. Znana je brazilska kava, katere pridelajo v Braziliji več kot polovico vse svetovne proizvodnje.

Vsakih šest let so v Braziliji volitve predsednika. Pred petimi leti je moral odstopiti prejšnji predsednik dr. Getulio Vargas, ki je skoraj diktatorsko vladal 15 let. Pri letošnjih volitvah začetkom oktobra meseca je spet dobil Vargas večino. Natančni volivni izidi še niso znani, ker zaradi obširnosti države zbirajo podatke več tednov. Po dosedanjih podatkih je dobil kandidat opozicije, dr. Getulio Vargas okrog 52% vseh glasov, vladni kandidat Eduardo Gomez okrog 29% in Machado okrog 19%.

Naj sledi popis Brazilije (drugi del popisa prinesemo v eni prihodnjih številkih „Našeg tednika“), kakor nam ga je poslal naš prijatelj in naročnik.

Sao Paulo, 19. septembra 1950.

Zdaj, ko sem že tri dni na svojem novem domu, moram popisati malo še zadnji del poti, od tedaj, ko smo prebrodili veliko lužo in prišli v Rio de Janeiro.

Morska bolezen me je zadnje dni vožnje preko oceana zapustila, tudi jaz sem se je naveličal in mislim, če bi se človek večkrat vozil, da bi se pač želo-dec tudi temu prilagodil in ne bi delal težav. Sicer pa ne vem, če ni izhodišče te bolezni kje drugje, morda v ravnovesnem organu v ušesih, ker se od tam čuti neprestano nek neprijeten pritisk.

morjem, zadaj za Riom celo skoraj 3000 m.

Od teh gorskih grebenov naprej v notranjost se razprostira visoka planota, ki pada proti notranjosti, t. zv. Planalto. Na planoti (S. Paolo leži 800 m visoko) je klima zaradi te višine mnogo ugodnejša kot na obali. Svet na planoti je ves gričevnat, koder so ceste in ni pragozda, lahko prehoden. Po vsej planoti nastajajo neprestano nove naselbine ter velika mesta, življenje, kakor si ga človek v naših krajih sploh ne more predstavljati.

Okrog 7. ure zvečer smo zapluli v zaliv pred glavno mesto Brazilije, Rio de Janeiro, ki ga navadno imenujejo kar Rio. Bilo je že temno — tu se prične te dni pomlad — sonce vidimo na severni strani, lunin krajec leži na nebu počez, namesto da bi stal pokoncu kot pri nas — in dolga cesta, ki vodi iz mesta v milijonarsko četrt Copo Cabano, ki gre do 30 km daleč iz mesta, je bila bajno razsvetljena.

Uro kasneje je stala ladja v samem pristanišču pred mestom, ki ga tesni prostor ob morju ter naval ljudstva neprestano žene vse bolj v višino. Celi mestni okraj padajo kot žrtev epidemije nebotičnikov, ki rastejo na vseh koncih in krajih proti nebu kot gobe po dežju. Višina je v splošnem pod 100 m. Tu v S. Paolo imamo višjega, 106 m, in zdaj gradi Narodna banka zraven novega, še nekaj metrov višjega.

Proti oddaji potnega lista smo lahko odšli v mesto na ogled. Mesto šteje sedaj nad 3. milij. ljudi, vseh barv, ras in narodnosti. Čeprav gradbeni načrt mesta razvoj komaj dohaja, vendar se na nekaterih točkah nudi, zlasti v večernih urah, čaroben pogled. Morda je vsaka stavba zase pusta, vendar vse skupaj učinkuje veličastno, tembolj, ker je v mestu tudi mnogo lepih parkov, tudi z lepimi spomeniki in pa krasna okolica z lepimi gorami. Pričelo je rositi in nato deževati — tu vsakdanji pojav, zato nosijo vsi ljudje dežnike tudi ob lepem vremenu s seboj — ter sem se lahko peljal le s tramvajem naprej iz sredine mesta v smeri proti Cabo Cabani.

Ob polnoči sem šel spat nazaj na ladjo. Po mestu sem hodil okrog z dvema tukajšnjima domačinoma, brat in sestra, in preskušal svoje nebolgljeno znanje portugalsčine. Če berem, skoraj vse razumem, če pa slišim, je pa vse španska vas. Ker vidim, da se tudi starejšim „privandrancem“ ne godi dosti boljše, si zaenkrat ne delam skrbi iz tega. Počasi bo že prišlo tudi to v ušesa.

Ljudje so tu seveda kaj zanimivi, pa o tem kedaj pozneje, ko bom že bolj znan v deželi. Ta dva n. pr. sta bila sedaj v Evropi, on 2 leti in 4 mesece, ona 4 mesece, na nekem zdravniškem kongresu v Kopenhagenu. On je neke vrste advokat, bolj posredovalec. Za ti 2 leti je pisarno zaprl, porabil je v Evropi povprečno 5000 Crs (= ravno toliko šilingov približno, ali 150 dolarjev na mesec). Zdaj se vrača domov in namerava kupiti fazenda (= posestvo), zraven pa malo trgovati, ker je navezal nekatere stike v Evropi.

Zjutraj sem šel ponovno na ogled mesta, zdaj so bile vse trgovine odprte in vse življenje razgibano. Zamenjal sem v neki menjalnici 15 dolarjev, uradnik je bil neki Srb iz Belgrada, že dolga leta je tu. Dobil sem po 31.50 Crs za dolar. Promet na ulicah je tako silen, da večkrat res po četrt ure dolgo ni mogoče preko ceste. Na vsakem praznem prostoru pa parkira množica avtomobilov. Kdor prekasno pride, ne dobi nobenega prostora in morajo pustiti ljudje avtomobile tudi kilometer daleč od svoje pisarne ali trgovine. Pri tekmih za svetovno prvenstvo v nogometu pravijo ljudje, da je stalo tam 50.000 avtomobilov.

Celo množico najmodernejših ameriških voz sem videl med drugim tudi v carinskem pristanišču, deloma že popolnoma zarjavele, ker carina ne dovoli uvoza. Ljudje pošljejo koga po avto nalašč v Ameriko, v USA, ali tudi v Anglijo in ta pripelje na ladji avto s seboj kot svojo prtljago. Vendar carina — če ni preje dobro pri-

(Nadaljevanje na 4. strani)

Ob robu desetega oktobra

V škocijanski fari so za dan 8. oktobra pripravili blagoslovitev nove cerkve v št. Lovrencu. Vse je bilo okrašeno in v velikem pričakovanju. Seve so napravili tudi slavoloke z dvojezičnimi napisi. Nič čudnega, a germansko oko slovenske besede ne prenese. Ponoči pred praznikom blagoslovitve so raztrgali vse slovenske napise.

To je bil nekaj uvod v praznik narodne enakopravnosti in enotnosti v deželi.

Mnogo so poudarjali ob desetem oktobru enotnost v deželi in ta enotnost se je tudi zrcalila v vsej proslavi. Zjutraj so praznovanje pričeli s slovesno službo božjo v celovški stolnici. In glej, takoj je pozorno oko opazilo toliko hvaljeno enotnost. V celovški stolnici je bila zastopana ena sama vladna stranka, socialistov ni bilo in sicer ne predstavnikov dežele in ne predstavnikov države.

Na slavnostnem odru smo zopet pogrešali druge kroge, ki so navadno pri takih prilikah zastopani. Razpoloženje naroda je bilo jako hladno. Običajnega nacionalnega navdušenja tudi 10. oktober ni mogel vzbuditi. Letos smo tudi močno opazili, da se je proslava udeležilo ljudstvo predvsem iz Zgornje Koroške. Iz bivše glasovalne cone je bilo razmeroma malo naroda.

Nek švicarski časnikar je dne 10. oktobra v razgovoru zelo značilno označil vse slavje, ko je trdil, da za praznovanje desetega oktobra ni bilo uobene povoda, ker ima država kot celota druge velike skrbi in je ravno minuli teden izšla iz zelo težke politične in gospodarske preizkušnje. Nadalje je bil švicar mnenja, da proslava desetega oktobra za poskuse zbliznanja z Jugoslavijo niso bile ravno umestne.

Se drugo stvar je švicarski žurnalista posebno označil in sicer dejstvo, da so hoteli na eni strani z desetim oktobrom pokazati, kako živita oba naroda v slogi in polnem razumevanju drug pol drugega, na drugi strani pa so se bali pokazati Slovence. Ne slovenske besede, ne slovenske pesmi ni bilo pri vsej proslavi. „Narodno enakopravnost in narodno slavje pa si predstavljamo mi švicarji vse drugače,“ je imenovani časnikar zaključil. In mi smo mu moralno pritrdili.

Kakor izvemo iz prav zanesljivih virov, so se v nemškem taboru pojavile ravno v zvezi s proslavo desetega oktobra hude razpoke. Včasih je celo izgledalo, da bodo te razpoke vidne tudi na proslavi sami. Sicer pa gotovih dejstev niso mogli več zakriti.

Naj omenimo v tej zvezi še oster na-

pad „Salzburger Nachrichten“ na koroške socialiste pod naslovom „Kärnten protestiert“. Članek, po vsej verjetnosti je pisec članka g. dr. Steinacher, očita deželnemu glavarju in socialistom, češ da so oni krivi, da se proslave ne smejo vršiti v bivši coni A.

Celotno vzdušje okoli desetega oktobra, kakor si ga zamišlja „Salzburger Nachrichten“, tako zelo sliči vzdušju iz jeseni 1937.

Kako si pisec teh imenovanih vrst predstavlja proslavo, pa dobro vidimo tudi iz programa koncerta 5. oktobra, kjer je označena slovenska narodna pesem kot inozemska in ni ravno slučaj, da je tista edina slovenska pesmica, katero so na koncertu prinesli po prireditvi g. Anderlüh-ja, zgubila vso slovensko svojstvenost. Verjetno bi g. Andreuh rad pokazal svojo pesmarico za koroške šole iz leta 1933, ki je bila od ministrstva za šolsko uporabo odobrena in izkazuje na str. 49 „Deutschland, Deutschland über alles“ in na strani 50 „Die Fahne hoch, die Reihen dicht geschlossen...“ To seve niso inozemske pesmi.

Pri resnosti položaja, v katerem se nahaja vsa država in tudi Evropa, bi pač pričakovali, da bodo merodajni dali praznovanju drug smisel in da se ne bodo več vračali v stari zgrešeni šovinizem. Preko dejstva, da živi na Koroškem toliko in toliko deset tisoč

Po celovških ulicah in izložbah ob 10. oktobru

Mišljenje in čustvovanje meščanov ob raznih slovesnih prilikah se zrcali tudi v tem, kako so okrašene hiše in ceste, kakšno so izložbe in javni napisi za določene praznike.

Če si šel po celovških ulicah desetega oktobra, ko so praznovali Nemci tridesetletnico glasovanja za Koroško, te ulice niso mogle kaj posebno navdušiti. Kajti mnoge so ostale nepometene, polne smeti in listja kot so to skozi vse leto, da turisti bolj po mehkem hodijo, če jih pot sem zanese. Za praznik, ki so ga pripravljali s takim pompom, bi pa človek pričakoval, da bodo postavili vsaj nekaj mlajev, res pravih jelk in smrek. Tu pa so mesto teh stali stari, očrneli drogovci, ki so se v jutranji megli najbrž z bridkostjo spominjali boljših časov in večjega navdušenja pod „führerjem“. Teh par skopo navitih ven-

Slovencev, pač ne pridejo. Če graška „Neue Zeit“ sešteva številke in pravi, da je 15.000 Slovencev glasovalo za Jugoslavijo in več kot deset tisoč za Avstrijo, s tem samo potrjuje, da je ozemlje najmanj do dve tretjini slovensko.

Če bi hoteli tudi mi ravnati po istem receptu, bi morali samo nadaljevati puštriško farno kroniko, katero je objavila celovška „Volkszeitung“, kjer ne hote prizna, kako je „Volkswehr“ bolj ševiško plenil po farah in kako so pretepali slovenske duhovnike, n. pr. Holca, Kindlmana in druge.

KAVO so imenovali kot mleko šahistov in mislecev.

Uživanje kave ohrani čilost in poživlja. To povzroča kofein.

Da se pa ojača vonj in da se oko razveseli zlatorjavne barve, spada v kavo dober dodatek. Ta poveča vse njene dobre lastnosti. Zares je za kavo to, kar je pika na „i“, naš

Titze Gold

Feigenkaffee in Würfeln

cev, ki so jih kupili na deželi, tega ni moglo zakriti. Na zbirališčih raznih skupin so viseli v naglici napravljeni napisi, ki niso delali časti ne umetnikom ne naročiteljem. Jutro je bilo pač hladno in zato kri tudi ni zavrela.

Najlepše pa se je odražalo mnenje meščanov po izložbah. Kaj posebnookusnega in duhovitega niso nudile. Videlo se je, da so vse slike iz časov, ko je bil tu „ein Volk und ein Führer“, ker so v vseh izložbah visele iste slike z istim sivim dedom (ki spada že v muzej) in z istimi napisi: torej iz časov, ko je bilo vse „gleich geschaltet“. Kjer so pa hoteli biti malo originalni, pa so se zatekli k šovinizmu. Ta pa je znano sterilen. Zato so mogle priti v okna slike, kot so bile v neki alkoholni točilnici vse v rdeče črni barvi: Kärnten in Gefahr! Iz juga pa se steguje

Z I M:

Zvesta seca

31.

Roke so se ji tresle, ko ga je držala v rokah in z ljubeznijo prebirala dobro znane črke. Po pisavi je spoznala Roža. Skrbno je odprla ovojev ter se zazrla v ljube ji poteze. „Malo bolj težko roko pa ima,“ je ugotovila. „Gotovo mora težko delati,“ je še zraven mislila.

Za bolezen so zdravila, za ljubezen jih pa ni...

„Roža moja, vsaj enkrat mi reci, da me imaš rada,“ je pod oknom prosil Rutarjev Joza.

Neusmiljena devica pa ni dala zaželjenega odgovora. Joza se je sam sebi zdel kot nesrečni Prešeren ob Primičevi Juliji. Znova je poskusil: „Kaj naj naredim zate, kam naj grem, da boš zadovoljna z menoj?“

Spet nič odgovora. Dekle je srepo strmela skozi okno in premišljevala, kakšno nalogo bi mu zastavila, da bi bila dovolj težavna in bi jo ne mogel izpolniti. Domislila se je:

„Tri cele mesece ne hodi k nam, potem pa mi zapoj s fanti najlepšo zaljubljeno pesem, kar si jih kdaj slišal.“

„Ali me boš potem rada imela, ko ti prinesem ta dokaz?“

Roža pa je že zapirala okno in se za zaljubljenega viteza še zmenila ni. Mar ji je, saj je še drugih fantov dovolj. Ali jo ne vidi rad Muhovčev, Kosmov, Boltejev, Kržišnikov? Zaspala je z domišljavo mislijo, da vse za njo gleda in se ji ni treba bati, da bi ostala samica.

Joza pa je čisto omamljen taval domov. „Oh, ta Roža, težko nalogo mi je naložila, a odneham ne! Najhuje bo se zaradi vasovanja. Cele tri mesece ne bom smel ž njo govoriti. To je pa vendar prehudo.“

Mislil je in mislil. Naenkrat se je veselo zasmejal: „Pišem ji, saj mi pisati ni prepovedala.“ Že je zbiral v glavi najslajše in najmehkejše besede, ki jih bo zaupal pismu. Misel se mu je zdela tako lepa in pametna, da je v pozno noč glasno zajuckal.

Tiho se je splazil v svojo posteljo na podstrešju. Zaspati pa ni mogel. Nova skrb ga je začela motiti. „Kdo bo nosil pisma k Boštjanu? — Pismo noša ne, vsa vas bi zvedela Rezi in Mojci sta zato še precročiji.“ Spomnil se je tete Mojce v Kajžah. „Ta bo prava, samo, če bo hotela. Molčati zna in njega ima še precej rada.“

Tudi pesem je že izbral. Najbolj primerna se mu je zdela Prešernova: Luna na sije. Saj je bila pa tudi kot nalašč zanj.

Luna sije, kladvo bije pozne, temne ure že.

Prej neznane, srčne rane menj spati ne puste...

Šele proti jutru je zadremal. Poslej je ob večerih ostajal doma. Mami se je čudno zdelo, a rekla ni nič. Morda sta prišla navskriž, je sama pri sebi mislila. Samo nekaj se ji je čudno zdelo: da Joza toliko piše in da kar naprej poje „Luna sije...“

Smreka tam pod Rebarjem bi mnogo vedela povedati o Jozu. Ob večerih je prišel tja in pod korenino skrtil pišemce. Teta Mojca ga je zjutraj skrila v svoj široki žep in šla z njim na Mače. Bila je namreč dninarica in so jo pri Boštjanu že kot za svojo smatrali. Pizimi je pomagala presti in krtačiti volno. Tako je prišla naravnost do Rože. Joza je bil starki skoro nevoščljiv, za njeno srečo. Vendar je bilo že to dovolj, da je imel zanesljivo poštarico. Zgledalo je, da se je tudi Roža omečila in omajala. Sprva na pismo ni odgovorila. A na tretje je tudi Joza pod korenino našel dišeč ovojev z zaljubljeno vsebino. Stisnil je malo stvarco na srce, poljubljaj drobne črke in se veselil sporočila. Takole je pisala njegova lepota:

„Dragi Jožef!“

Ko Ti to pišem, je že pozna noč. Vsi spe, le pri meni še gori lučka, mislim na Te in se žalostim, ker sem morda ranila Tvojo ljubezen. Vendar pa želim, da moji želji izpolniš, da bom videla, če me v resnici ljubiš. S tem boš pokazal svojo vztrajnost. Piši pa le, vesela

na južno Koroško črno, krvava roka. Lepše ta bistrec svoje točilnice ne bi mogel označiti! Res, nevarnost, krvavordeča nevarnost je za Koroško — pri njem in njemu podobnih — v alkoholizmu.

Drugod so bile neslane slike in oguljeni dovtipi o srbskih vojaki. Pa so se tedaj ti Balkanci na Koroškem gotovo bolj človečansko obnašali, kot pa 20 let pozneje na Balkanu „Führerjevi sinovi“. O tem priča ves kulturni svet. Zato človeka preseneča, da si je prav katoliška založba, ki ji je Hitler tudi odrezal življenjsko žilo, dovolila postaviti v okno neslano šalo: smrt srbsko čepico na glavi in z bajonetom nasejeno puško, ki grozi z novo vojsko, ako bodo ljudje glasovali za Jugoslavijo. Kako kruto je druga svetovna vojna to laž razgalila! Samo zdi se, da je ta razstavljalec še ni doumel in da je preupal 30 let, če jih že ima.

Nekatere izložbe pa so bile res tudi okusne. Tako na pr. na Kolodvorski cesti tista z vojvodskim prestolom. To je simbol Koroške, res! In tudi „viel umstrittenes“. Toda, kdor pozna zgodovino in mu je do resnice, bo kmalu dognal, kdo so bili prvi vojvode, ki so odtod pravice delili!

Sprevod po mestu ni bil kaj posebnega. V Lidmanski ulici so reditelji s trakovi na rokavih čakali na veliko množico, celo blagoslovljena voda je bil baje pripravljena za vse, pa se nekateri vladajoči in njihovi privrženci niso približali, niso hoteli „žegna“ za svoje delo. Tu se rdeča in črna barva nista tako mešali kot pri oni alkoholni točilnici!

V ostalem pa je Celovec videl že vse impozantnejše sprevede po mestu, ko je visela z vsakega okna zastava, slika, venci in ko so ljudje padli na kolena: kajti tedaj je prišel Rešitelj! Koga pa naj bi sedaj slavili? Enega so baje postavili Rusi, drugega pa „Rešitelj“ toliko da ni upepelil v plinski celi! Torej za viharo navdušenje nobenega razloga!

Zato je tudi razumljivo, da nikjer na vsej proslavi ni bilo slišati državne himne. Državna himna je namreč simbol edinosti in izraz navdušenja. Tega pa ni bilo. Tako sem se zastoj naučil na pamet slovenski prevod, da bi ga vmes brundal in demonstriral za naš narodni jezik.

Ali pa je obveljalo morda Steinacherjevo geslo: Deutschland durften wir nicht rufen, Oesterreich wolten wir nicht — also riefen wir Kärnten Zapeli so torej „Dort wo Tirol an Salzburg grenzt“, mislili so pa verjetno „und Salzburg an Deutschland“.

„Stimmung“ delajo navadno godbe. Teh je bilo nekaj, res. Tudi igrate so. Toda na Novem trgu pa so menda de-

(Nadaljevanje na 4. strani)

sem vselej Tvojih ljubih vrstic.

Te prav srčno pozdravlja

Tvoja Roža.

Torej mu je le prižgala upanje. Veselil se je tega, kot otrok obljubljene igrace. A v Rožino srce ni videl. Ni mislila resno. Dopadlo ji je že, da je hodil za njo in jo častil ter oboževal, a, da bi ga ljubila in spoštovala v njem svojega ženina, tega ne.

Joza pa je zbiral sladke besede, da bi z njimi razveselil dekle. Skrbno je polagal črko za črko na papir in izražal svoja najnežnejša čustva. Na harmonij, ki je stal v izbi, je gotovo že stokrat zaigral „Luna sije“, sovrstnike jo je naučil peti in sam jo je še v hlevu popeval.

Minil je mesec, tudi drugi se je že bližal koncu in Joza je sklenil, da pojde spet v vas. „Če me ima res rada, se ne bo jezila, da sem že prišel. Razveselila se me bo iz vsega srca in me javno, pred družino, priznala za svojega fanta.“

Na večer prvega pomladnega dne je ogrnil zelen jopič, postrani pokril klobuk in zavil po stezi v hrib proti Boštjanu. Srce mu je igralo veselja in sreče, če, da bo spet videl svojo izvoljenko. Lahen strah pred nepričakovanim razočaranjem pa je začel vstajati v njem, ko se je jel bližati hiši.

Že od daleč ga je zapazil pes črt. Pa ni začel prijazno z repom migljati, ampak besno lajati.

(Dalje prihodnjič)

Spicar Jak:

Božič

IGRA V ŠTIRIH DELIH

Osebe: Oče, mati, ded, otroka Jakec in Metka, hlapec Fronc, dekli Zefa in Micka, pastir Tine, sosed, duhovnik, strežnik, pevci, koledniki.

Prinašamo božično igro v štirih delih. Ta kratka igra je prav primerna za naše podeželske odre in za vse božične prireditve. Zato jo tudi prinašamo že sedaj, da jo morejo povsod pravočasno proučiti, naštudirati in pripraviti. — Opis kmečke sobe, v kateri se dejanje godi, smo namenoma izpustili, da bi tako dali čim več možnosti in svobode pri ureditvi te sobe, kakor je to primerno za božični večer.

I. del.

DED: Kje ste še dobili toliko lepega mahu, ko je vse pod snegom?
 JAKEC: Tine ga je prinesel.
 TINE: Pod nizko smreko je bil, da ni mogel sneg do njega. Sem pa tudi gabil do korače!
 JAKEC: Pri mežnarju bodo pa jaslice kar brez mahu napravili. V trgovini so kupili tako suho travo.
 TINE: Že vem, pobarvane oblance.
 JAKEC: Teke lepe, zelene!
 DED: Je le mah prav. Ko sem jih še jaz postavljaj, smo jih zmiraj z mahom.
 METKA: Vi ste jih postavljali!
 DED: Seveda sem jih.
 METKA: To je za otroke.
 JAKEC: Vi ste pa stari, dedek.
 DED: Sem bil tudi enkrat otrok, kakor vidva.
 TINE: Poglej, učitelj Feliks nese drevo!
 DED: Tam imajo le drevo.
 JAKEC: Zakaj pa ga mi nimamo?
 TINE: Mi imamo jaslice.
 METKA: Saj so še lepše, kakor drevo, kajne, dedek?
 DED: Drevo je bolj gosposka reč, jaslice pa naša, kmečka! Ko sem bil jaz še takle kakor ste vi, na deželi nismo nič poznali božičnega drevesa. Jaslice so bile, to je bilo našo! Potem so šele takile bolj gosposki začeli z drevesom. Pravijo, da je navada prišla od nekod iz tujine.
 (Z vsemi zvonovi zvonil na delopust.)
 TINE: U, že toliko je ura! Zdaj pa le hitimo, da bodo jaslice čimprej gotove.
 JAKEC: Stezice še naredimo!
 METKA: Tukaj je pesek.
 JAKEC: Zvezdo zatekni, Tine. — Veste kaj smo pozabili? Lučko!
 DED: Lučka pa mora biti pri jaslicah.
 TINE: Zadaž za rdečim oknom, da sije na Jezusa.
 MATI: Je že nared. Lani je sveča padla okoli in bi bila kmalu zažgala jaslice. Letos sem pa izrezala repo in vli-la vanjo loja pa dušico na sredo. Zdaj bo pa brez skrbi gorelo vso noč.
 JAKEC: Prinesite jo, mama.
 MATI: Bom že, zdaj je še ne potrebujete.
 JAKEC: Da bomo pomerili, kako bo stala.
 METKA: Prinesite, mama!
 MATI: Grlica, koj, koj!
 FRONC (pride): Hvala Bogu! Posel je opravljen! Samo konje še napojim pred večerom, jedo pa že od opoldne. (Otroci tarejo orehe, mati pomaga).
 DED: Tako je prav. Tudi živina mora imeti praznik in počitek. Da jim ne boš pozabil dati kruha predno pojde-te k polnočnici.
 OČE: Da ne bomo na kure pozabili zjutraj s kruhom.
 MICKA (pride): Mislim, da je zdaj vse. Tako smo pa gleštale včeraj in danes, da zdaj še škof lahko pridejo k nam, pa nas ne bo treba biti sram.
 FRONC: Prav posebno se nista mujale, rajtam.
 MICKA: Kaj pa še manjka?
 FRONC: Kar poglej svetega Duha nad mizo, kako je prašen, kakor bi bil iz mlina prifrčal.
 MICKA: Oh, saj res, tega pa še opazila nisem. Tvoj nos pa res vse stakne. Koj ga obrišem.
 FRONC: A, moj nos?
 MICKA: Duha! Tvoj nos pa sam briši, če češ!
 OČE: Nikar se ne kregajte, nocoj na sveti večer.
 FRONC: Saj še ni!
 (Micka stopi na stol in briše „sv. duha“).
 DED: Jo le rad malo podraži, Micko!
 OČE: Saj vem, le tako pravim!
 MICKA: No, vidiš, zdaj je pa spet lep, naš duhek!

OČE: Še uro bo treba naviti!
 DED: To pa. Bolj prav gre, če se navije današnji večer. (Oče navija uro).
 MATI (Je pripravljala lučko za jaslice): Tukaj je lučka. (Otroci hitijo z lučko k jaslicam). Ves popoldan ho-dijo reveži in otroci, da jim komaj utegnem dajati.
 DED: Čas je težak in še zima zraven.
 MATI: Ena peka kruha gre o božiču zmeraj za nje.
 DED: „Lačen sem bil in ste me nasitili, žejen sem bil in ste me napojili,“ pravi Gospod tistim, ki so dali zatiranim in ubogim.
 OČE: Hiši ne bo ničesar manjkalo za to, kakor nam ni do zdaj.
 JAKEC: (pred jaslicami): Jaslice, jaslice, zdaj smo gotovi. Poglejte, mama, tukaj bo lučka!
 OČE: Smo vsi skupaj? Smo, kakor vidim. Prinesi, mama!
 DED: Miza je pogrnjena.
 OČE: Sem stopimo. (Vsi stojijo okrog mize. Oče sklene roke in molil): „Kakor je Marija rodila in na svojih prsih hranila Izveličarja sveta in kakor je Bog oče ustvaril zemljo, ki nas redi in jo je sveti Duh požegnal, tako skrbi v vsaki krščanski hiši mati za vse, da so oblečeni in niso lačni. Da je tako bilo mogoče, se imamo zahvaliti Stvarniku in da bo šlo tako naprej, Ga prosimo zmiraj posebej za vsakdanji kruh. Da ta božji dar počastimo, položi gospodinja hleb, prtrnjak, na posebno mizo.“
 MATI: O, Bog, ki si nas matere poklical, da rodimo na to zemljo otroke, — daj, da bi jih mogle tako voditi v svet, da ne bodo nikdar zatajili Tebe in nikoli ne pozabili, da so izšli iz nas, ki ljubimo naš dom in rod. Daj jim kruha, da ne bodo lačni, naša hiša pa bo povrnila to vsakemu, ki bo potrkal kdaj na vrata.
 VSI: Čast bodi Očetu in Sinu in svetemu Duhu, kakor v začetku, zdaj in na vekomaj, amen!
 (Mati položi hleb na mizo, oče pa k njemu hišni ključ, Zefa žehtar pod mizo, Micka pinjo na mizo, Fronc pa žito v slamnici).
 OČE: K hlebu položimo hišni ključ, da bo hiša varna pred tatovi. Žehtar pod mizo in na mizi pinja naj dasta kravam mleka, da ga ne bo hiša stradala in ga še dala onim, ki so ga potrebni. Žito v slamnici naj daje jajce kokošim, otrobi pa pospešujejo živini rast. Ovčji zvončki naj blagoslovijo drobnico. Motike, kose, lopate in grablje pa nam daj Bog uporabljati zdravi na duši in na telesu in svojemu bližnjemu v korist. Prosimo, Gospod, blagoslovi nam te praznike in daj, da bi jih zdravi in srečni preživeli, tebi v čast in hvalo, amen!
 (Zastor).

II. del.

(Vsi so zbrani okrog mize in zajemajo iz skupne skleda).
 MATI: Tako je prav. Vse ste pojedli.
 TINE: Jaz sem bil pa tudi lačen, da mi je kar trebuh nekam nazaj vleklo.
 MATI: Zato pa bi bilo boljše kaj drugega za večerjo, kaj ne?
 FRONC: Je že to tudi dobro.
 ZEFA: Na sveti večer je povsod le mrzla večerja. V nekaterih krajih še samo zelena solata. Pri nas pa kuhane kloce pa jabolka. O, to je že dobro.
 DED: Mrzla večerja na sveti večer spominja na Jožefa in Marijo, ki tudi nista nič toplega jedla, ko sta prišla v Betlehem.
 METKA: Ko jim tisti Herodež ni nič dal.
 JAKEC: Saj so bili le ljudje tako neusmiljeni. Še pod streho ju niso vzeli!
 DED: Ljudje, ljudje! Še na svetu ni bil Izveličar, je moral že okušati njihovo trdoto.
 JAKEC (pokaže na jaslice): Poglejte,

mama, kako lepo gori lučka pri jaslicah.
 METKA: Prav na Jezuščka sije.
 MICKA: Hitro naj še pomijem
 MATI: Boš pa jutri!
 MICKA: Je samo skleda pa teh par žlic. To bo koj!
 (Pospravi skledo in žlice ter odnese, mati briše mizo).
 OČE: Malo slivovke na večerjo, oče!
 DED: To pa, to! Da malo pogreje. Sicer ni prav, ker je post...
 OČE (prinese steklenico slivovke): Od slivovke ni posta.
 DED: Ni, ne! Le tako pravim! (Pije.) Aaaaa!
 OČE: Še ti, Fronc! (Fronc pije.) Na, Zefa!
 FRONC: Zefa, nikar! Boš copernice videla grede k polnočnici!
 ZEFA: Ali pa copernika, če bom hodila zraven tebe. (Pije.) Zahvalim, oče. Prav prileže se ga malo.
 (Zefa in Fronc odideta, nato Micka).
 TINE (gleda skozi okno): U, kralji! (K oknu prihitita tudi Jakec in Metka)
 JAKEC: Pa taki veliki!
 METKA: Tistile je pa zagrnen.
 JAKEC: To je tisti, ki je črn.
 METKA: Pa take kape imajo!
 TINE: To so krone.
 METKA: Pa luč nosi.
 TINE: U, ta pa nese zvezdo!
 METKA: Ali je ta Herodež?
 TINE: Ne.
 METKA: Kaj pa?
 JAKEC: Ta ni kralj. Samo zvezdo nese. (Pesem kolednikov.)
 TINE: U, ali so lepo zapeli, kaj?
 METKA: Kako pa more tako napraviti, da se zvezda suče? Dedek kaj, kako?
 DEDEK: Je že tako narejeno.
 METKA: Ali jim nič luč ne pade okoli?
 DEDEK: To pa ne!
 METKA: Ali so pravi kralji tudi nesli tako zvezdo?
 JAKEC: Oh, ti! Saj je šla sama pred njimi.
 METKA: Takale?
 JAKEC: Prava! Taka na nebu!
 OČE: Pojdi, Jakec, gremo kadit, ti boš pa zraven molil.
 JAKEC: Jaz bi raje križe delal na vrata.
 OČE: To se ne dela danes, ampak šele za Tri kralje. (Oče odide.)
 FRONC (pride): Ti kralji pa so res pevci, da je kaj.
 DED: Ti že pojo veliko let.
 FRONC: Čisto na poseben način zapoje.
 DED: Imajo svoje pesmi, pa tudi s po-božnostjo jih pojo, ne kar tako brez duše in površno.
 TINE: Kadit pridejo Molimo!
 (Vstopijo: oče, z žel. loncem, mati s posodico za vodo, Jakec in Zefa.)
 OČE: Svet, svet, svet sam gospod Sabot. Nebo in zemlja sta polna njegove hvale in časti.
 VSI: Čast bodi Očetu, Sinu in svetemu Duhu! Kakor je bilo v začetku, zdaj in na vekomaj, amen.
 OČE: Svet, svet... (in nato z materjo odide.)
 DED: Bog nam daj en dober čas! Srečen Božič vsem skupaj!
 VSI: Srečen Božič! Vam tudi dedek. Srečen Božič!
 METKA: Zakaj pa kadijo, dedek?
 DEDEK: Ker so kralji prinesli Jezusu kadilo v dar, Bogu na čast.
 ZEFA: Pa da ne pride pehtrababa v hišo.
 FRONC: O, k nam je ne bo, ko imamo že eno pri hiši.
 ZEFA: Ali pa radi tega, ker bi se tebe bala, Fronc.
 DED: Vidva sta prava! Kar nič ne moreta dati drug drugemu miru.
 ZEFA: Saj veste, kako pravijo. Kar se štema, se brcá! Saj imam Fronca prav rada.

(Konec prihodnjič)

Gosposvetski kamen

O Gospa, Ti sveta, mila, zala, kaj si vse že našim dedom dala! Vere si jim zanetila plamen, izklesala gosposvetski kamen. Vojvode na njem si ustolila, iz svetišča ljudstvu govorila: Ti si mu izbirala vladarje, čudežno razbijala vihharje. Spomenik iz naše zgodovine, na davnino nam budiš spomine. — Kdaj so smrti tisti že podlegli, ki so takrat narodu prisegli! Ti pa še o prošli dobi sanjaš, zreš v bodočnost in prostost

oznanjaš, ki bo zopet tesno nas objela, kadar bo ljubezen svet ogrela. Čakaš vojvoda, da sede nate in odpre zakladnice bogate; kličeš ga, naj pride že z resnico, zlo zatirat in delit pravico.

Limbarski

PISMO IZ BRAZILIJE

(Nadaljevanje z 2. strani)

pravljen teren — teh uvozov ne dovoljuje, avto zadrži ter ga končno zarjavelega proda za kritje stroškov. Takih voz sem videl tudi pozneje v Santosu mnogo.

Človek z evropskimi pojmi si ne more predstavljati, kako je tu vse usmerjeno samo v trgovanje. Ne le v lokalih, ki so praktično v vsakem kotičku vsake hiše, tudi spredaj in sredi ceste in kar spotoma vse trguje in prodaja. Ta dan sem vzel s seboj zaradi varnosti svoj zloščljiv dežnik. Dolgo časa nisem uganil, zakaj se vsi ljudje ozirajo za menoj. Ko sem že dolgo hodil okrog, stopi k meni nekdo in mi ponuja znane vrste zlato zapestno uro (kronometer) za 900 Crs. Potem pravi, koliko mu sam ponudim. Ko tudi na to nisem reagiral, pravi, naj menjam za dežnik, končno na vsak način, da mu moram dežnik prodati. Držal me je za rokav in sem se ga komaj otresel. Zdaj sem vedel, kaj je bil vzrok tolike pozornosti.

Malopsem ga polomil, da nisem prinesel s seboj mnogo vžigalnikov. Tu imajo čudovite cene, tudi 150 in 200 Crs stane tak, ki se ga v Avstriji dobi za 20 šil. Nekdo naših je za 9 vžig. po 6 šil. dobil tu tako zlato uro.

Ogledal sem si še katedralo in eno drugo cerkev, ki ima precej lepih dragocenosti, ostalo pa prihranil za drugič. Če spet zaidem sem.

Da si lahko predstavljate, kako hrupno je življenje v mestu, naj omenim le še to, da kroži neprestano velika množica propagandnih avtomobilov z megafoni, pa se komaj razloči imena kandidatov, za katere agitirajo. Začetkom oktobra so splošne volitve za predsednika republike, za guvernerje zveznih držav, za senat in parlament. Zaradi ogromne razsežnosti države bodo vsi rezultati znani šele koncem meseca. Vsaka hiša, vsaka trgovina je prepleljena z lepaki vseh mogočih strank, velike slike različnih kandidatov te gledajo z vseh strani. Tudi cestni tlak je poln napisov ter radijske postaje neprestano oddajajo propagandne govore vmes med glasbo in drugo reklamo.

(Konec prihodnjič)

PO CELOVŠKIH ULICAH IN IZLOŽBAH OB 10. oktobru

(Nadaljevanje s 3. strani)

monstrirale notranjo neednost dežele, kajti v notah gotovo ni tako zapisano kot so igrate.

Tako človek res ni imel prilike, da bi se navdušen vračal s potepanja po ulicah. Zato sem rajši zavil z drugimi v gostilno. Šele tam sem prišel z njimi vred v dobro voljo, ko nas je vino segrelo. Tedaj se je tudi takoj pokazalo bratstvo in edinstvo: možje so pograbili žene in se začeli vrteti, da je bilo veselje. Še pri odhodu zvečer pred glavnim kolodvorom vrtenju ni bilo konca. Ali ne bi to bil koristen namig prirediteljem za 40 letnico, če jo bodo doživeli — da mesto obhoda razpišejo ples po ulicah. Na vogle pa postavijo pivo in „vurstine“?

Pri nas na Koroškem

CELOVEC

Slovenska služba božja je vsako nedeljo ob pol devetih v starem bogoslovju (Priesterhausgasse).

Mohorjani, prigrasite se za knjižni dar Družbe sv. Mohorja v Celovcu za leto 1951.

Uprava lista nujno potrebuje nekaj izvodov prve številke našega lista „Naš tednik“ leta 1950.

Kdor ima to številko, prosimo, naj nam jo pošlje in mu bomo list nadomestili z lepo knjigo.

Uprava.

PROSVETNI VEČERI V CELOVCU

Oktobrski prosvetni večer bo dne 21. oktobra. Program: Filmsko predavanje o svetem letu, recitacije, petje in citre.

Novembrski prosvetni večer bo 11. novembra. Program: Dva slovenska velikana, recitacije in petje.

Decembrski prosvetni večer bo dne: 3. decembra: Miklavževanje, 8. decembra: Marijanska akademija, 31. decembra: Silvestrovanje.

Prosimo, rezervirajte si te večere za slovensko prosveto.

PEVCI IN PEVKE

V Celovcu bomo ustanovili slovenski pevski zbor. Zato vladno vabimo vse pevce in pevke in vse, ki imajo veselje do petja, čeprav do sedaj še niso pri kakem zboru sodelovali, da nam javijo, če so pripravljeni pri tem zboru sodelovati.

V prvi vrsti vabimo k temu Slovence v Celovcu. Petje bo vodil profesor petja, vaje pa bodo ob večerih v Mohorjevi hiši.

Prijavite se lahko osebno v upravi našega lista v Viktringer Ring 26, soba 4, ali pa pismeno.

Minerva, Ingelen in Radione radijski aparati so zmogovalci na dumatihem zalestijem zanimajte se pri svojem zaupniku

Otto Gaggl

(zraven Parkhotela)

OTTO GAGGL VILLACH

ST. LENART PRI SEDMIH STU. DENCIH

Pogosto se oglašamo, si bo vsak brlec „Našega tednika“ mislil. Saj skoro ni številke v zadnjem času, da ne bi bila naša fara omenjena. Da, dragi bralci, zmiraj je nekaj novega v naši ljubljani fari. Pridite k nam, pa boste videli, da to drži. Slavnimi smo postali, radi imamo vsak čas kaj novega.

Tako smo tudi to pot sklenili, da posvetimo vse svoje moči, nabiranju denarja za naše zvonove. Težko je to delo, toda naši pridni zbiralci so vedeli, da to ni za nje, ampak za zvonove, ki jih naj kličejo in vzbujajo k verskemu življenju.

Tudi naši pevci so sklenili na svoj način pripomoči k temu. V nedeljo so se zbrali v prostorni Kerschbaumerjevi dvorani, da nam zapojejo nekaj narodnih kesmi. Iz cerkve ven smo jih poznali, toda našega narodnega blaga še niso pokazali. Zgleda, da so jim bili vsi drugi bolj pri srcu kot pa mi sami, kajti dvakrat so se napoliti med naše brate na Goriško in v Trst, da jim tam pokažejo lepoto naše pesmi. Toda to jim nikakor ne zamerimo, kajti taka prilika se nudi le enkrat ali pa dvakrat v življenju posameznika.

Toda naši pevci niso tako enostranski kot bi si to marsikateri mislil. Tudi drugim nudijo svoje, saj so sklenili peti tudi v nemškem jeziku in tako dati vsakemu svoj užitek. O, ko bi bilo tudi iz druge strani tako postopanje, pa bi res lahko rekli, da gremo boljše in lepšim časom nasproti.

Reči moramo, da je bil ta koncert uspešen, kajti nabralo se je dovolj lju- di, ki so napolnili dvorano. Posebno pa

iz materialne strani je bil ta koncert dovršeno dejstvo, kajti vrgel je kar kar 1200 šilingov, od katerih je ostalo 900 čistega za naše tako težko pričakovane zvonove. Tem potom moramo izreči posebno zahvalo našim pevcem, ki so bili tako požrtvovalni, kajti mnogo večerov je bilo treba, da so nam nudili to, kar so nam dali. Posebno se moramo zahvaliti našemu Lojzku, ki je gledal, da je zbral fante in dekleta skupaj, kar je bilo posebno težko, kajti bili smo pri sirku, ki ga je bilo tudi treba spraviti. Zahvaliti se pa tudi moramo g. in gospej Gerdej, ki sta nam s svojim petjem in s svojo glasbo še bolj olepšala ta večer. Omeniti pa tudi moramo lastnico te dvorane, kajti dala nam je dvorano zastoj na razpolago, za kar se ji tudi najlepše zahvaljujemo.

Vremè se je tudi poboljšalo in sije nam ljubo sončece ter nam na ta način omogoča, da lahko teremo po svoji volji. Pridne terice se zbirajo že zgodaj zjutraj, domov pa odhajajo pozno v noč in nam na ta način pomagajo, da ni treba vsega kupovati v tako dragem Beljaku.

RADNA VAS

Zadnjič se nam je zgodila neljuba potoma. Poročila se je namreč Wiegele Anči, ne pa kot je bilo potoma javljeno Arnold Anči. Prosimo dotične, da nam to neljubo napako oprostijo.

K zlati poroki, ki se je vršila, pa moramo še marsikaj dodati. Omeniti moramo, da se je pripeljal iz daljnje tirolske dežele brat naše slavljenke in tako še bolj vzdignil veličastnost te poroke. Brat se je tudi udeležil koncerta naših pevcem in pevk ter jih ni mogel prehaliti. Ta pohvala pa naše pevce še bolj skup drži, kajti ta gospod je sam že nad 40 let pevec in ve, kaj se pravi voditi zbor in peti.

Omeniti pa tudi moramo, da so našega slavljenca in našo slavljenko ukradli. Še preje so jima pa naši močje zapenjali, kar seveda ni kar tako. Slavljenko so odpeljali z avtom v Podkloster na žegen, naš slavljenec pa od dolgega časa skoro ni vedel, kaj naj počne. Ni mu šlo v glavo, da se je moglo zgoditi kaj takega. Po dolgih dveh urah se pa je le vrnila nevesta na veliko veselje ženina.

Ni trajalo dolgo, so pa ženina ukradli, toda naša nevesta ne boji lena, na motor in hajd za njim. K sreči ga je še ujela pri Kerschbaumerju. Ja, saj pravim, kaj je še vse mogoče v našem času. Ne vem, kako je to mogoče, da sta eden na drugega tako malo pazila. No ja, pa bosta zdaj zato še bolj pazila, da ju ne bodo več ukradli. Ali ni tako, dragi naš Moricev oče in mati? Kar naprej ostanite še veseli, radujte se in Bog vas naj ohrani še mnogo let med nami.

MARIJA NA ZILJI

Menda so nekateri zelo radovedni, kaj se pri nas godi. Menijo, da je vse lepo mirno, ko nič ne poročamo. Pa ni tako. Zelo živahno je pri nas. Veliko obiskov dobivamo. Tujci prihajajo zelo radi v našo okolico. Poleti je ob nedeljah kolesarjev kar cela procesija. Vozijo se k Baškemu jezeru. Tudi v našo vas pridejo in si ogledajo posebno radi farno cerkev. Ne samo posamezni prihajajo, ampak tudi procesije. Tako je bilo na Veliko Gospojnico kljub neprijetnemu vremenu veliko romarjev. Še pevci so prišli in združeni zbori iz Pečnice, Drave in Zilje so nam kar lepo zapeli. Dan navrh so se pripeljali z lastnim omnibusom romarji iz Tinj. Na Malo Gospojnico so nas obiskali romarji iz št. Vida v Podjuni. V soboto nato pa iz Slovenjega Plajberka. Upamo, da nas boste še obiskali in še druge s seboj pripeljali. Saj je v naši farni cerkvi ena najznamenitejših fresk: Marijino Vnebovzetje iz leta 1260.

V nedeljo 10. septembra popoldan je

bilo blagoslavljanje novega, oziroma prenovljenega avtomobila požarne brambe. Prišli so zastopniki sosednjih požarnih bramb. Po blagoslovu so se govorniki, tako g. župan in zastopnik okrajnega načelnika, zahvalili podjetnemu načelniku požarne brambe za njegov trud. Obenem pa so izrazili željo, da bi ne bilo nikdar resnega slučaja, ko bi morali voz rabiti. Da, sv. Florijan, varuj nas časnega in večnega ognja! — Nato je bila seveda „obligatna“ plesna zabava. Bilo je vse prav dobro preskrbljeno: za pete, da se nabrusijo, za suha grla, da se namočijo, za prazne želodce, da se napolnijo, za „polne“ denarnice, da se spraznijo. Vidite, vsak je prišel na svoj račun!

V nedeljo navrh — 17. septembra — pa je bil pri nas pravi „živzav“. Imeli smo kar tri poroke. Pa ja ne bo zima prehuda? Najprej so se pripeljali č. g. župnik iz Rožeka z nevesto Pavličovo Nežijo iz Froj in njenimi svati. Zvezali so jo s Tratnikovim Fridejem iz Hrašč. Kar se pri nas le redko zgodi, poroka je bila s sv. mašo. Kljub pozni uri sta šla ženin in nevesta k sv. obhajilu. Tudi rožeški cerkveni zbor svoje dobre sopranistinje ni mogel pozabiti. Prišel je in ji na novem domu v Hraščah zapel v slovo. Kar veselo je bilo. Skoro do jutra smo plesali in peli. — Za Fridejem in Nežijo sta prišla kar dva para naenkrat. Kravanjev Pepej s

Najcenejša točilnica žganih pijač

HELMUT BRUNNER

Celovec-Klagenfurt, St. Ruprechtstr. 25

svojo nevesto Albino in njegova sestra Hanej s svojim ženinom Andrcem Samonig iz Bač. Brat in sestra sta ob isti dan stopila v zakonski stan. Redki slovesnosti primerno je bila cerkev kar polna, posebno na kuru. Saj sta dva zbora zapela cerkveni pevki Hanej za njen slavnostni dan. Oba para sta nato na domu v krogu svojih sorodnikov in znancev obhajala poročno slavo. Vsem parom želimo obilo sreče in blagoslova v novem stanu! Na mnoga leta!

Tako. To bi bilo nekaj novic iz našega kraja. Pa nikar ne mislite, da so vse. Naše ženske sedaj pridno pobirajo „čompe“ — drobne in debele. Zraven si vedo povedat veliko novic — drobnih in debelih! Vse bi vas prav gotovo ne zanimalo. Kar pa bi vas, vam bomo pa že pravočasno sporočili, da boste prav „informirani“.

ROZEK

Zopet se je zglasila pri nas poslanka božja in vzela s seboj tri člane naše farne družine. V začetku septembra je umrla 51 letna Ana Ropač, p. d. Majarjeva v Dulah. Okrog 30 let vsled bolezni ni mogla zapustiti domače hiše in je kakor samotarka živela nepoznana zunanjemu svetu — tiho vdana v božjo voljo. Zdaj je odšla po večno plačilo. Dne 10. septembra je zapustil ta svet Martin Micelli, p. d. Hanzelc v Puhmu, star šele 48 let. Radi krvavljenja možganov so ga poslali v bolnico, pa je bil kmalu prepeljan domov, kjer ga je po par dneh zadela možganska kap. Zapušča ženo in dva šoloobvezna otroka. Deset dni pozneje, 20. septembra pa smo spremili na božjo njivo rajno Leopoldino Schramm, p. d. Hanžovo mater v Brezjah. Bila je dalje časa v bolnici elizabetink v Celovcu, pa ji niso mogli vrniti zdravja, zato so jo spet domov poslali, kjer je kmalu končala svoje lepo krščansko življenje. Vsi smo iz srca želeli, da bi ta dobra, pridna, pobožna, prijazna in postrežljiva žena še mnogo let živela med nami, pa jo je Bog poklical k sebi. Bila je goreča častilka presv. Srca Jezusovega in Matere božje, še lansko leto je bila na Sv. Višarjah. Dokončala je šele 61 let. Vsem našim rajnim naj da Bog večni mir in pokoj! Zalujočim sorodnikom izrekamo naše iskreno sožalje.

Tudi nekaj veselih novic imamo tokrat. Nismo še letos poročali o porokah. V naši farni cerkvi je bilo dose. daj zvezanih 5 parov. Ana Rauter, p. d. Miševceva na Gori je aprila vzela Henrika Koreimann, orožnika, doma iz Bistrice v šentjakobski župniji.

Trgovina čevljev

JOSEPH PRIMIC

CELOVEC-KLAGENFURT

St. Veiterstraße 10 — Tel. 2977

Lastna delavnica - Prodajalna raznih čevljarških izdelkov

Majnika sta se poročila Peter Zenz iz Gorinčič in Jožefina Kullnig iz Rožeka.

Prvo nedeljo v septembru je peljal mladi Miha Cenc, p. d. Tevžev v Puhmu, po poklicu mizar, svojo še mlajšo nevesto Nežo Kravanja pred oltar, da si bosta odslej kot mož in žena delila žalost in veselje.

Nekaj dni nato sta Karl Primik, p. d. Zajbrad in Katarina Egger iz Šmartna potrdila svojo življenjsko zvezo pred Bogom, Cerkvijo in pričami.

Drugo nedeljo oktobra sta obhajali pri nas civilno in cerkveno poroko Franc Lackner in Elizabeta Schüttner iz okolice Millstatta. Poleg omenjenih je bilo še pet porok, ki so bile sklenjene izven naše župnije, pa je bil ali ženin ali nevesta iz naše župnije in sicer:

V Marijini romarski cerkvi na Otoku sta se poročila orožnik Rudolf Pichler in Marija Kattnig, bivša nastavljenka pri rožeški občini in tukaj rojena in bivajoča.

Filip Galle, čevljar in Jožefina Smovnik iz Šmartna sta se dala zvezati v Beljaku.

Jožef Legat, železničar iz Področice in Matilda Mešik iz Dolinčič sta sklenila sv. zakonsko zvezo v podroški cerkvi.

Friderik Lakner, posestnikov sin v Hraščah, se je naveličal dolge poti v Broje in je peljal svojo izvoljenko Nežijo Melcher, p. d. Pavličev, v cerkev na Ziljo, da bi odslej skupaj hodila skozi življenje. Rožeški mešani pevski zbor je izgubil vsled te poroke izvrstno sopranistko in je dolgo ne bo mogel pozabiti.

Isto nedeljo je Pavel Paul, p. d. Užučev v Puhmu, v šentjakobski podružnici v št. Janžu sklenil zakon z Ano Lederer, p. d. Mačičevo na Reki, da mu bo odslej življenjska družica. Čestitamo!

V nedeljo 22. oktobra obhaja naročnik „Tednika“, g. Anton Schuster, p. d. stari Marinič v Šmartnem, svojo ženo zlato poroko. Bil je vedno priden katoličan in zaveden Slovenec, naročnik naših listov.

Isti dan obhaja njegova hči Uršula Lassnig, roj. Schuster, sedaj kmetica v lipski fari, p. d. Pahernik s svojim močjem srebrno poroko.

Isti dan se ženi najmlajši sin zgoraj omenjenega jubilanta, Jožef Schuster, jemlje Kristino Uršic iz Zilje.

Vse tri poroke bodo v nedeljo 22. oktobra v podružnici v Šmartnem. Ob 1/2.12. uri bo sv. maša in izredna slovesnost.

Ker je to res nekaj izvanrednega: zlata, srebrna in zelena poroka iz ene in iste družine in na isti dan, bo treba to izkoristiti. Za Rožek bo taka slovesnost mogoče rodila sadove.

SELE

V soboto zadnjega septembra so prišli šolarji prvega razreda objokani domov. Na vprašanje, zakaj jokajo, so odgovarjali: „Gospodična učiteljica bodo bandrali.“ In res, v ponedeljek navrh se je zgodilo, kar smo se že dolgo bali: gđc. učiteljica Milena Lenard nas je zapustila. Ni bila premeščena na kako drugo službeno mesto; prostovoljno se je odpovedala službi in odpotovala daleč čez morje v Kanado, kamor se je pred letom preselil njen brat. Gđc. Milena se je šolala v Ljubljani, med vojno v Celovcu in na Dunaju; v Selah je službovala od majnika 1947. Imela je izreden talent za pouk in vzgojo; za velike uspehe v šoli je žela priznanje višje šolske oblasti. Posebno važnost je polagala na to, da so se dekleta v ljudski in nadaljevalni šoli izurila v ročnih delih; sad njenega truda sta pokazali razstavi koncem dveh šolskih let, o katerih smo svojčas že poročali.

Tudi šoli odrasla dekleta so se še vedno obračala nanjo za nasvete in pomoč pri ročnih delih in vsaki je z veseljem pomagala. Kakor je v šoli malčkom bistrila um in blažila srce, tako je isto pospeševala izven šole mladini s prosvetnim delom. Požrtvovalno je (Nadaljevanje na 6. strani)

Pri nas na Koroškem

(Nadaljevanje s 5. strani.)

vodila prosvetne prireditve, kot proslave materinskega dneva, miklavževanja, rajalnih in drugih nastopov in iger. Ni čuda, da jo je vse imelo rado: otroci, starši, društveniki in drugi in da nam je hudo, ker nas je zapustila. Naše misli jo spremljajo na njeni daljni poti v širni svet in vsi ji želimo, da si tam s svojo odločno voljo in bogatimi zmožnostmi pribori lepo bodočnost.

Milena! „Naš tednik“ Te bo obiskoval tudi v novi domovini in Ti sporočal, kako tu živimo in se gibljemo. Naj Ti obuja prijetne spomine na selske planine in na hvaležna srca Selanov, ki Ti zdaj v slovo kličejo: bodi srečna!

ZITARAVES

Ko je bil Dominik Lazar, p. d. Vihrov Minej na poti iz Malčap v Goriče, mu je na brvi čez Belo spodrsnilo, da je padel v Belo, kjer je utonil.

SINČA VES

V soboto 14. oktobra sta se poročila v Sinči vasi gospod Starc Vid in gospodična Gitka Santner. Gospod Starc je metar pri „Našem tedniku“. Obred poroke je izvršil mil. g. prošt Truppe. Mlademu paru iskreno čestitamo in jima želimo božjega blagoslova in sreče na novi življenjski poti! Na mnoga leta! — Uredništvo „Našega tednika“.

Moške in ženske kostume in plače
izdela
hitro in po ceni ter po najnoveši modi

J. Lederer

krojaški mojster
SINČA VES — KÜHNSDORF
Zaloga vseh vrst blagal

POD PECO

Veliko lepega in koristnega smo videli in čitali te dni v „Našem tedniku“, ker vse je storil Marshalllov načrt za nas. A enega se pri vsem tem ne moremo otresti in to je, da Marshalllov načrt misli le na bogataše, na posameznike; občestvo ima šele posredno korist od tega Marshalllovega načrta.

Samo eno stvar bi danes omenil. Če greš, ali če se pelješ z vozom, s kolesom, motorjem ali avtom, je vseeno: od Pece pa doli do Drave, od Pliberka pa gor do Dobrle vasi so tako slabe poti, da bi človeku dušo iz telesa streslo, če se pelješ po teh cestah. Če pa zaviješ malo na stranske in vaške poti, potem bi se pa človek lahko v blatu in luži pogreznil.

Morda drugod ni tako, pri nas pa je tako slabo, da vsak tujec pravi: „Poti imate pa obupne.“ Vprašamo se, kdo naj skrbi za poti? Občine. Te se izgovarjajo: „Nimamo denarja.“ Popravilo morda glavne poti. Poti, ki pa naj vežejo posamezne občine, teh pa nobe. Na občina noče popraviti.

Deželne ceste, ki peljejo skozi naš teritorij, so strašne. Avtobusi, tovorni avti raznih podjetij, kakor lesnih podjetij Leitgeb, Kraut, Heiter itd., itd. demolirajo naše ceste popolnoma; ta podjetja gotovo plačujeje državi obilo

KUPUJEM star zlat in srebrn denar.
Vsakovrstne ure in zlatino dobite po
najnižjih cenah pri

F. Karner - URAR

Celovec, Burggasse 8

davkov. Država in dežela pa za naše ceste nimata nobenega smisla, še manj pa denarja. Drugod so ceste asfaltirane skozi gozdove, pri nas pa požiramo prah na kilograme, ko so celo skozi vasi ceste v strašno slabem stanju. V večno meglo smo zakriti, naše hiše s prahom obeljene. Po zgornjem Koroškem v Krški dolini (Gurktal) pa ceste asfaltirajo skozi celo dolino. Naj bi se tudi nam prikazalo malo ljubezni, potem bi pa bolj verjeli v enakopravnost državljanih obeh narodov.

To že vemo, da smo ljudje tretje vrste na Koroškem. Mislili smo že večkrat ali bi ne bilo dobro, do bi se Marshalllova pomoč porabila za naše državnne, deželne, občinske ceste in poti, da

bi se ubogi človek, delavec, kmet in ubogi kolesarji ne pogrezali v blatu ampak se vozili po lepih cestah, kakor je to na primer v škocijanski občini.

Ali bi se občine ne mogle pobrigati za to pomoč? Od takih podpor bi imeli vsi nekaj in bi bili vsi hvaležni in posebno mali človek bi pel hvalo Marshalllovi pomoči. Tako pa se podpre tam en velik gruntar s traktorjem, tam oni mogoče z gnojno jamo, tretji z raznimi stroji, četrti z mlatilnico itd., itd. mogočnem vaškemu kapitalu se pomaga. Občestvo morda po imenu še ve za to pomoč, več je pa ne občuti. Če bi se pa popravila nam enkrat izdatno in solidno naša pota, naše ceste, od tega pa bi imeli vsi in vsak največ.

BISTRICA

Anton Božič, p. d. Kanauf, je napravil konec svojemu samskemu stanu. Šel je k g. župniku in je naročil, naj ga okličejo enkrat za trikrat, tako se mu je mudilo. G. župnik so v nedeljo oklicali enkrat za trikrat. Dobri Kanaufov Tonej pa jo je že na vse zgodaj zjutraj popihal s svojo nevesto Kristino Kreuzer na Brncu in je tam obhajal veselo „ohcet“.

Mi Bistričani pa smo skozi prste gledali, ker nismo smeli „krenčat“ in ne plesat. Prihodnjič bomo proti taki naglici vložili protest.

Kljub temu pa želimo novemu paru obilo sreče in blagoslova! Posebno mladi ženi na novem domu pri Kanaufu! Malokdaj sije pri Kanaufu sonce, naj bo mlada žena sonce za novo družino!

VEČNA VAS

V lepem številu smo spremljali zadnji četrtki k večnemu počitku rajno Cipovo mater, Marijo Cip, rojeno Wutte. Rajna mati je bila rojena v Štebnu pri Globasnici, nekaj časa je bila v Rinkolah pri Hriberniku, nato pa je prebandrala v Večno vas. Bila je dobra mati. Lepo starost je dočakala, saj je stopila 2. septembra v 80. leto. Bila je res vzor krščanske vdove. Zadnja leta je bila njena tolažba in njeno veselje, da je hodila v cerkev in molila. Včasih je z veliko težavo šla v cerkev, v zadnjem času sploh ni mogla hoditi sama, naša dobra Meta jo je vzela pod pazduho in tako sta priromali v cerkev. Vodenica je bila njena velika in težka bolezen, kateri je tudi podleгла. Rajna mati naj počiva v miru. Ci povim pa naše sožalje.

Zadnjič smo poročali o velikem gospodarskem napredku v Večni vasi. Takrat smo pozabili omeniti, da je dobra mati Marija Elbe s svojo razumnostjo vodila otroke, sinove tako lepo po pravi poti varčnosti, da so si pozidali ob vznožju Pece, tam pri mlinih v Večni vasi, lepo hišo. Žal je bila dobra mati prva, katero smo nesli iz hiše k zadnjemu počitku. Sinovi naj bi ohranili ta duh varčnosti kot blag spomin na rajno mater.

Hčerka, ki je vzela Bajcarjevega Johana, je sledila duhu matere. Saj sta si pozidala v zadnjem času lepo hišo na Črnkovem travniku, katerega sta kupila od Črnka.

Na drugi strani vasi proti Globasnici pa leze iz zemlje nova stavba Mihaela Goltnika, ki je sedaj najemnik pri Elbiju. Tako vsestransko napredujemo.

VOGRČE

V zadnjem času se je v Vogrčah mnogo spremenilo. Vogrčce so prastara naselbina. Stare hiše s slamnatimi strehami, z dolgimi lopami, s svinjaki na lopi, vse to so znaki, da so to prastare slovenske naselbine. V zadnjem času se je ta znak naših hiš in poslopij izpremenil. A o tem ne bomo danes pisali, pač pa hočemo pisati o tem, kako v Vogrčah napredujemo.

Stanovanjska beda je huda, stanovanj skoro nič ni in posebno še na kmetih, ko imajo kmetje samo najpotrebnejše sobice sami zase. Mladi delavci z družino pa nimajo nikjer kraja in prostora. Pregovor pravi: „Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal.“ Tako so tudi Vogrčani mislili. Začeli so zidati male hišice, skupno, vzajemno, ne po kakih neumnih komunističnih načrtih, ko nazadnje noben nič nima. Ampak

praktično, so si rekli, bomo drug drugemu pomagali, tako so tudi držali. Pridno so hodili na „šilt“, štedili in delali še po „šiltu“ vsak zase, da so pripravili potrebni stavbeni material, kupili potrebne stavbene prostore, kopalni kleti. Ko je imel prvi pripravljeno vse potrebno, so vsi delavci v soboto šli k njemu in so zidali celo soboto brezplačno svojemu sotovarišu in delavcu in kmalu je bila hiša dograjena, par sobot in delo je bilo dogotovljeno.

Drugokrat je prišel drugi tovariš na vrsto in tako je nastalo precej ljubkih hišic in človek bi mislil, kako so mogli ti delavci priti do svoje hiše. To je skrivnost vovrškega napredka.

Sredi vasi, poleg gasilskega doma, si je pozidal lepo družinsko hišico Peter Visočnik. Streha z rdečo opeko se zelo lepo ujema z ostalimi hišami v bližini. Sicer malo manjšo, a čedno hišico, si je postavil na drugi strani gasilskega doma Valentin Jop, čevljar Ferdinand Pukl si je ustanovil svoj novi dom poleg naše mežnarije. Te tri hiše še sicer niso zasedene po gospodarjih, a mi jim čestitamo k dovršenemu delu in upamo in jim želimo, da bi se mogli kmalu preseliti v svoj novi lastni dom.

„O ljubo doma, kdor ga ima!“ Tako si misli Jakob Kerbic, ki že dalj časa sme stanovati v svoji mali prijazni hišici tam na bregu ob gozdu. Lep razgled na cesto in vas mu dela kratak čas. Par korakov od tam pa dela in zida Štefan Filip. S pridnostjo in marljivostjo se tudi daleč prikima, lepo počasi in hiša bo imela vrata in streho.

Lovska orožja ter municijo, lovške potrebščine, predmete iz jekla in vseh vrst galanterijo

KUPUJTE PRI

Ernst Krötschmer

PREJ KAISER

Celovec—Klagenfurt, Bahnhofstraße 26

Na lepem in prostornem kraju stoji nova hiša marljivega in pridnega tesarja Franca Hafnerja. Gotovo je prav vesel, da se bo mogel že te dni preseliti na svoj lastni dom. Saj je sam najbolj občutil, kako je bridko, ko mora človek iz hiše in ne ve, ne kam ne kod.

Že poleti je betoniral klet Klemen Ulrich na vzhodni strani transformatorja, na kraju šolskega vrta, tudi njegova družina rabi zdravega in svetlega stanovanja, da bodo pridni otroci imeli svoj lastni kotic. Aleš Hirm, p. d. Gojer, tudi noče zaostajati za svojimi sosedi, zato je svojo pritlikavo hišo vzdignil, ji dal novo streho in jo pozidal, da bo prav luštna hišica, staro leseno izbo bo pa podrl.

Tam spodaj na kraj vasi ob gozdu pa se že leto in dan prav marljivo trudi Miklavčeva družina, da je podrla staro ropotijo. Dekleta pa so prav pridna, skoraj bi človek rekel, da so bile kar same za zidarja in polirja, za pomočnike in rokodelce, saj so ja večinoma same delale ali pa vsaj veliko pomagale zraven. Tako so sedaj lahko ponosne na svoje lastno delo in svoj obilen trud. Kako lepa vila kuka ven čez širno ravan. Čestitamo! Jožef Žmahar se je naveličal samevanja v svoji hiši. Lepo si jo je zrihtal, da je kakor škatlica in tako se ne smemo čuditi, da je rekla Rogačeva Rozka: „Ja!“ ko je vprašal za njeno roko. Sedaj mu pa varuje dom, ko on gre s trebuhom za kruhom.

Pa tudi naši gospodarji se trudijo, da bi držali konto z delavci, zato po pravljajo, kar morejo: nekaterim se zdi važno gumno, drugim pa svinjaki. Na gumnu je kruh, v svinjaki pa špeh, oboje rabi dober kmet. Gašpar je pred dobrim letom dovršil svoj mogočni hlev, ravno tako Maks Nuk in še prešo si je postavil poleg gumna, mora gvišno tudi suh kruh malo zalivati in na maštino ni dobro piti vodo, si pravi, zato ceni dobro kapljico sadjevca.

Franc Hirm in Vodivnik sta postavila lepe hleve in gumno. Ravno tako Filč, pa še svinje so se mu smilile, zato je napravil nove svinjake. Konecnič hoče tudi začeti popravljati okrog svojega gospodarstva, zato je začel s svinjaki, tam je še največ izgleda, da mošnja in kašta ništa vedno prazni.

Pri tem vsestranskem napredovanju se ne smemo čuditi, da se je polastila

našega prečastitega gospoda župnika tudi ta bolezen. Rajni oče jim je dal za dediščino lep sadni vrt in v tem vrtu so si postavili v Štebnu, v svojem rojstnem kraju, lepo vilo, kjer bodo uživali svoj pokoj!

DOLINCICE

V nedeljo 8. oktobra smo spremljali k zadnjemu počitku Genovefo Kumer, rojeno Starnik. Rajna je čakala lepo starost 71 let. Doma je bila iz Črne; tam v svojem rojstnem kraju bi tudi najraje počivala v grobu in čakala vstajenja med svojimi. A Bog je dočel drugače. Srčna vodenica je povzročila nepričakovano naglo smrt. Rajno ženo nekdanjega rudarja Štefa, na Kumerja so domači pevci spremljali na zadnji poti in ji zapeli ob odprtem grobu zadnje dve žalostinki: „Nad zvezdami“ in „Mati se poslavlja“.

Z obilno udeležbo pri pogrebu smo storili lepo delo krščanskega usmiljenja. Rajna naj počiva v miru! Možu Štefanu pa naše sožalje.

REPLJE

Albrehtova mati, Helena Prutej, rojena Dobrovnik, je bila pridna in marljiva bralka „Našega tednika“, zato se je hočemo na tem mestu še posebej spominjati. Od leta 1945 je že vedno bila bolna. Zadnja štiri leta pa je bila vedno na postelji priklenjena. V tej dolgi bolezni je rada čitala naše liste „Kroniko“, „Naš tednik“, „Nedeljo“, „Vero in dom“. V tem duhovnem branju si je krajšala čas in iskala svoje razvedrilo. Saj je rajno še vse tako zanimalo, kar se je godilo po svetu.

Kljub visoki starosti, saj je bila že v 87. letu, je bila čila in do zadnjega dobrega spomina. Vesela je bila, da ji je dal Bog tako dobre oči, da je lahko čitala. Velik del dneva je bil posvečen molitvi.

Veliko veselje je imela rajna mati, če so jo obiskali dušni pastirji, katere je nad vse častila in ljubila. Posebno veselje je bilo, če je mogla prejeti bolniško sveto obhajilo, kar je storila skoraj vsak mesec. Od 21. prosinca 1942 do svoje smrti je sprejela 41 krat sveto obhajilo za bolnike. Zadnje dni pred smrtjo je še veliko trpela, zadnje, kar je zaužila, je bilo sveto obhajilo, zadnji človek, ki ga je še spoznala, je bil domači dušni pastir, do katerega je imela stara mati posebno ljubezen in spoštovanje.

Daleč naokoli je bila znana, zato se nismo čudili, da ji je velikanska množica izkazala zadnjo čast ter jo spremljala v nedeljo 8. oktobra k zadnjemu počitku. Domači dušni pastir so ob asistenci g. kaplana spremljali rajno mater na božjo njivo, da bi tam v družinskem grobu, poleg svojega moža, njenih dveh sinov, Martina in Frica, našla svoj zadnji počitek, da se odpočije od svojega dela in trpljenja, da po svoji molitvi in dobrih delih čaka častiljivega vstajenja.

V topli besedi so se g. župnik poslovili od rajne Albrehtove matere. Naš domači pevski zbor je spremljal rajno s svojim „Usmili se me, o Bog“ na žalnem sprevedu, ji zapel „Vigred se povrne“, „Jaz sem vstajenje in življenje“.

Nbroj lepih vencev je zakril novo gomilo, pod katero naj rajna mati v miru počiva! Albrehtovim ter vsem zaostalim otrokom, ki so izgubili dobro mater ter staro mamo, naše najiskrenejše sožalje!

SV. KATARINA

— znamenje, kras in ponos naše Podjune! Vidiš jo iz Velikovca, iz šentviških vrhov, iz šentlipškega kraja, iz Komlna. Kadar pa greš v zvonik svete Katarine, imaš pred seboj celo Podjuno. Od Pece pa tja na visoke Djekše imaš razgled, od Sv. Daniela, onstran meje pa tja gor do svetega Jurja nad Klopinskim jezerom, kakor daleč ti nese oko, gledaš preko polja, vasi, do brave, lepo Podjuno.

Nekaj pa manjka naši lepi Katarini. Gluha je postala. Brneči bron jo je zapustil, v stolpu kraljujejo jastrebi, sove, nočne tice imajo svoj dom, smrtnica kraljuje tam, radi tega se tako pogosto oglašajo nad Katarino, včasih prileti k nam na pokopališče in nam zapoje svoj: „Umrit, umrit, umrit“, da našega mežnarja Mihana, kar tako

(Nadaljevanje na 7. strani)

Čudovita plesen

Prav gotovo vam je že marsikaj znana o penicilinu. Slišali ste že, kako učinkovito je to zdravilo proti mnogim boleznim, da uničuje mnoge mikrobov in bakterije, ki povzročajo obolenja in človeka spravljajo v smrtno nevarnost. Bolj malo pa ste slišali, kako je penicilin nastal in kako trdo borbo je moral prestati, preden so ga mogli izdelovati v zadostni množini.

Leta 1928 je dr. Aleksander Fleming v svojem laboratoriju v Londonu opazil na svojih poskusnih juhah (agar-agar preparat, na katerem gojijo razne bakterije za poskuse) čudno plesen, ki je do tedaj na neznan način in hitro uničevala vse bakterije v svoji okolici. Pri nadaljnjih poskusih je opazil, da lahko to plesen presadi na rane, ne da bi to škodovalo telesnemu tkivu. Toda za to iznajdbo se desetletja nihče ni posebno brigal.

Dr. Howard Florey pa se je pri iskanju sredstev proti okuženju spomnil na to Flemingovo iznajdbo in je začel 1938 s povsem novimi poskusi. V posebnih pripravah so gojili to plesen in iz nje se je znanstvenikom končno po trdem delu posrečilo, da so iz plesni — latinsko se imenuje penicilium notatum — izločili majceno množino praška, ki je vseboval novo zdravilo: penicilin.

Sredstvo je bilo sedaj tu. Treba je bilo začeti z zdravilnimi poskusi. — Dr. Howard je dosegel, da je smela njegova žena Ethel, ki je tudi zdravnica, začeti po raznih bolnicah s poskusi. S to neznatno množino je šla na delo. Vmešala jo je v mazila, puder, jo raztopila in se tako lotila raznih bolezni — najprej zunanjih, kakor turrov, krast, tekočih ran, na katerih je kar mrgolelo nevarnih staphylokokov. Po uporabi penicilina so koki zginili in napadeno tkivo se je hitro zacelilo. Veliko večji delokrog se je začel za penicilin ko so ga začeli vbrizgavati v žile. Toda nova težava je bila v tem, ker ga je bilo premalo. Zato so ga začeli vbrizgavati kar v mišice, kjer se je bolezen nahajala.

Ko je gospa dr. Florey s penicilinom ozdravila neko ob robu groba ležečo žensko, ki jo je do tega spravil splav, je penicilin spet pridobil na ugledu. Ko je še ozdravila po šestih mesecih otroka, ki je imel vnetje hrbtenice, tedaj je praktično penicilin slavil svojo zmago. Cela vrsta bolezni in slučajev je pričala o njegovi moči in uspešnosti.

Sedaj je začela druga težava. Kje dobiti toliko množino, kot so jo zahtevali zdravniki dnevno. Dosedanje pridobivanje je bilo počasno in predrago. Ko je gospa dr. Florey lahko pokazala že na 187 težkih slučajev, kjer se je

penicilin izkazal, se je tudi strokovno časopisje začelo zanj zanimati. Zdravniški časopis The Lancet je prinesel uvodni članek (leta 1942), kjer z vidnim navdušenjem poroča o delu gospe Florey. O penicilinu pravi: „neprekosljiv — a nedosegljiv. Če naj to zdravilo v vojni res koristi, potem se mora zgoditi čudež v produkciji.“

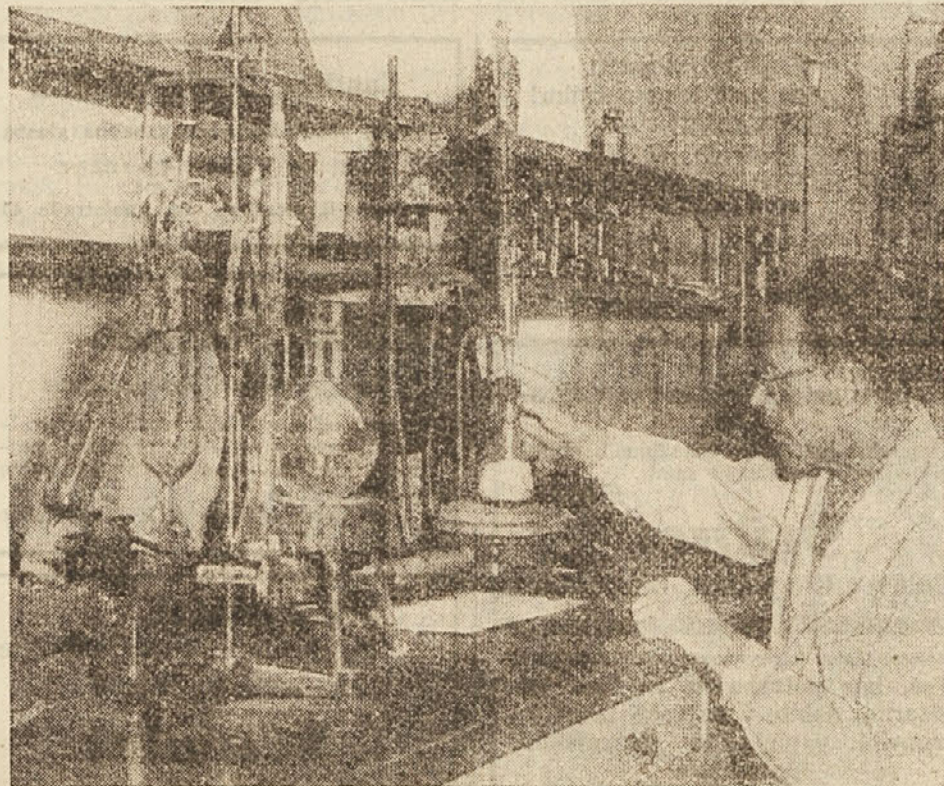
Ta čudež so pa rešili Amerikanci. Ko so slišali o uspehih gospe Florey, so takoj začeli na veliko izdelovati penicilin in država ni varčevala s podporo, kajti leta 1942 so že tudi Amerikanci stali na bojnem polju in tako učinkovito zdravilo je bilo za fronto nujno potrebno.

Na dan, ko so se izkrcale zavezniške čete v Evropi, je gospa dr. Florey za-

čela v eni od največjih londonskih bolnic na veliko zdraviti s penicilinom. In samo v tej bolnici je bilo rešenih gotove smrti nad 3000 ranjenec iz Normandije, ki so trpeli na hudih zastrupljenjih. S pomočjo penicilina so mogli zdravniki raztrgane ude spet zašiti in tako brez amputacij rešiti ranjence.

Penicilin se je izkazal kot čudežno zdravilo!

Po vojni pa je zaslovel penicilin res kot pravljico zdravilo za hitro in nevarno zdravitev infekcijskih bolezni. Danes ga prodajajo po lekarnah na en sam recept več, kot ga je gospa dr. Ethel Florey leta 1942 imela na razpolago za ves mesec. Toda povpraševanje še vedno raste. Zato si vsaka država skuša svoje potrebe doma kriti. Tako je Avstrija s pomočjo Marshallovega načrta postavila lastno tovarno za izdelovanje penicilina. Produkcija te tovarne bo krila eno tretjino vsega konsuma, ki ga potrebujejo naše bolnice.

Na sliki vidite v laboratorij, kjer gojijo plesen penicilin in po raznih in zamotanih postopkih izločijo iz nje zdravilo penicilin. — Tovarno in dragocene stroje so postavili iz sredstev Marshallovega plana.

Pri nas na Koroškem (Nadaljevanje s 6. strani)

strese, ko prime za vrv, da bi pozvonil jutrnico.

Kar veseli smo postali, ko so nam preč. g. župnik oznanili, da ja začetek za nove katarinske zvonove storjen. Dober kmet, velik dobrotnik naše Katarine, je prinesel župniku kot prvi dar 5000 šilingov za katarinske zvonove. Danes vse prijatelje Svete Katarine, od blizu in daleč, prosimo, da bi pomagali in prispevali za katarinske zvonove,

saj hočemo kupiti za Sveto Katarino dva velika zvonova.

Prvi zvon bi imel nad 2000 kg teže, drugi pa okrog 1000, da bi mogočno donela preko naše Podjune. Zato vabimo vse prijatelje sv. Katarine k Sveti Katarini dne 25. novembra, zadnjo soboto v novembru, ter jih prosimo, da prinesejo s seboj ta dan izdatne darove za nove katarinske zvonove! Komur pa v soboto ne bo mogoče priti, naj pride v nedeljo 26. novembra. Tudi takrat bosta dve božji službi pri Katarini, ob 7. in 10. uri.

Karel Mauser:

Mrtvi rod

IZVIREN ROMAN IZ ZILJSKE DOLINE

47.

Podlipnik se je oddihaval. Zvrnil je svoj greh pred sina in prosil. Prvič v življenju. Folteju se je zasmilil.

„Oče, enega smo Podlipniki pogrešali na svoji zemlji: srca. Grabili smo po zemlji, do neba smo rasli, na srce pa smo pozabili. Zemljo in doto smo jemali, ne žene. Brez srca pa ni življenja, zato se je steklo v naši hiši, zato smo mrtvi. Mrtev rod smo, ker smo iz zemlje in samogoltnosti, prav nič iz srca. Ljubezen smo kupovali z denarjem, ne s srcem. Zdaj smo sami.“

Podlipnikove oči so na gosto utripale. Foltej je žobaril mirno, skoraj plašno.

„Ne silim te, da bi vzel tako, ki ti ne bo všeč. Samo gruntarska naj bo.“

Podlipnikov glas je proseč kakor še ni bil nikoli.

Foltej je molčal.

„Gruntarska naj bo, da ne bo bajtarska kri pila naših žuljev.“ je ponovil Podlipnik.

Zdaj je Foltej nenadoma vstal. Pod-

lipnik se je stisnil kakor da čaka na udarec.

„Dovolj je za Podlipnikovo hišo, da Motnikov nor hodi po dolini. Šiling ste mu nekoč vrgli kakor beraču, pa bi mu morali dati srce že koj ob rojstvu. Kdo je kriv, da smo danes Podlipniki mrtvi? Vi ali jaz?“

Sklonjeno je odšel iz izbe. Iz grla starega Podlipnika se ni mogel utrgati en sam glas. Zabodeno je bolščal za sinom, ki je že koračil po dvoru.

Vedel je, da je borbo s Foltejem zgubil.

Ko so pri Podlipniku začeli z mlačivjo, je stari Podlipnik obležal. Nihče ni prav vedel, kaj mu je. Jedel ni skoraj nič, ležal je v kamri kakor mrtič in s Foltejem ni spregovoril besede.

Po štirinajstih dneh se je vzdignil. Obraz se mu je čudno podaljšal, sivozeleni granitni sijaj je v Podlipnikovih očeh ugasnil.

Samo Foltej je vedel, da so se oče zlomili. Zobarili niso skoraj nič in če so, samo s strino. Jest niso prišli v izbo, strina jim je nosila jed v kamro. Pojedli niso veliko.

Največ so presedeli v kovšču, na redko so zašli v vas. V Čajno nikoli. Pečnikovih skoraj ni bilo. Včasih se je mimogrede oglašil Mihej pa še ta ni imel nobenega pravega žobarenja. Folteju se je zdelo, da je vsem Pečnikom

žal za doto, ki so jo dali Greti.

Samota, ki se je zgrnila na Folteja, je v celo hišo prinesla morečo tišino. Podlipnik skoraj ni bil več živ, strina je bila s srcem na Foltejevi strani pa se je bala Podlipnika.

Foltej je molčal. Vse v njem je dozorelo, toda korak do Melvič se mu je zdel tako težak, da je z njim odlašal vsak dan. Vsa ta leta Mojce ni videl, tudi otroka ne. Še nikdar ni bil v Kočarjevi bajti, še takrat, ko je šel z Mojco, je šel z njo samo do spod vasi.

Nantej mora biti že velik.

Foltej je prepričan, da Kočarjevi ve da o Gretini smrti, saj je novica šla po celi dolini kakor blisk. Tudi Mojci jo niso zamočali.

Kaj je žinjala takrat?

V nedeljo po Mihelu je bil Foltej že opravljen. Stal je na dvoru, toda ni se mogel odločiti. Čuden strah mu je vezal noge.

„Če bi šel, brez bonbonov ne smem iti. Nantej jih ima gotovo rad.“

Vrnil se je v hišo.

Koj v ponedeljek je kupil bonbonov. Cel teden jih je vlačil po žepu, cel teden si je dopovedoval, da mora iti v Melviče.

V nedeljo je šel k prvi maši. Po maši je bil trdno odločen, da bo odšel še pred južino.

CELOVEC—PODGORJE

Celovski Slovenci z radostjo pozdravljamo v svoji sredi preč. gospoda dr. J. Hornböcka, ki je bil dosedaj župnik v Podgorjah v Rožni dolini, sedaj pa se je preselil v Mohorjevo hišo v Celovec, kjer bo prevzel dušnopastirstvo celovških Slovencev, vodstvo dušnopastirskega urada in še naprej upravljal posle tajništva Mohorjeve družbe.

Delavnemu in gorečemu dušnemu pastirju želimo v naši sredi prijetno bivanje in mnogo uspehov pri njegovem delu!

Prezvzišeni gospod knezoškof je dr. Hornböcka za dosedanje delo odlikoval z naslovom duhovnika svetnika, Čestitamo!

ŠMIHEL PRI PLIBERKU

V soboto dne 21. oktobra ob 8. uri zvečer in v nedeljo dne 22. oktobra ob 3. uri popoldne bo šmihelska igralska družina v Šercerjevi dvorani v Šmihelu prikazala pristno rodbinsko igro „Sin“.

Prepričani so, da bodo obakrat obiskovalci iz bližnje in daljne okolice napolnili prireditveno dvorano, kakor smo tudi prepričani, da bodo s prireditvijo vsi zadovoljni. Zato vsi iskreno vabljeni!

Starši! Vaše hčerkе imajo pravico do dote!

Po božjem in naravnem zakonu imajo starši dolžnost, da poskrbijo za dobro bodočnost svojih otrok. Današnji svet seveda pojmuje to dolžnost tako, da je otrokom potrebno predvsem premoženje, da si zavarujejo bodočnost. Neštetokrat se ta sodobna kratkovidnost staršev maščuje že nad sinovi in hčerkami. Prilike našega časa kažejo zgovorno, kako kratkotrajne vrednosti je premoženje, ki ga otipamo in vidimo. Pravo premoženje so globoka vernost, plemenit značaj in solidno znanje. Tega premoženja ne more razvrednotiti nobena vojna in nobena inflacija.

Starši, dajte svoje hčere v katoliško zavode, da se šolajo v verskem duhu in da postanejo velike matere in dobre gospodinje! V vašem in vaših hčerk interesu vam svetujemo: Dajte dekleta v gospodinjski šoli šolskih sester v št. Jakobu v Rožu in št. Rupertu pri Velikovecu! V šestmesečni temeljiti šoli bodo pridobile najsolidnejšo doto za svoje življenje. Postale bodo nekoč matere in gospodinje, ki bodo res podpirale tri vogle svojih domov.

Pouk na gospodinjskih šolah se prične začetkom novembra. Zato hitite s prijavo! Podrobnosti sprejema in stroškov vam na željo sporoči neposredno vodstvo naših gospodinjskih šol.

Vendar ni šel. Nekaj ga je držalo in oklepalo. Južinal je še doma.

Po južini se je zaletel na vas, šel počasi mimo Kašnika, z očmi poiskal okno, za katerim je nekoč živela Mojca, potlej pa se obrnil proti Čajni. Do mostu je šel počasi, neodločno, plašno, onstran mostu je začel skoraj teči.

Ko je sedel v vlaku je vsa plašnost zginila. Zbudil se je spomin, ki ni več bolel.

V Goričah je izstopil in se zapodil prek travnikov. Ko je stopil v gmajno in začel riniti po znani poti v breg, ga je obšla tako mehkoča, da bi najraje zavekal.

Koliko je vmes, kar je zadnjič hodil po njej!

Ob jasi, kjer sta takrat sedela z Mojco, se je stresel. Robidovje se je bilo razraslo, toda Foltej bi z zaprtimi očmi lahko pokazal, kje je sedela Mojca.

Pred Melvičami je obstal. Z roko je stiskal bonbone v žepu in strmel proti hišam, ki so rasle v bregu.

Tam zgoraj je Kočarjeva bajta. Majhna, nizka, okna mežikajo proti nje-mu.

Noge so se mu tresle.

Je res toliko vmes od tedaj, da ne upa potrskati na vrata in stopiti pred Kočarja? Podlipnikov pred bajtarja.

(Dalje prihodnjic)

Slavenske oddaje v radiu

ČETRTEK, 19. oktobra:

14.30—15.00 Poročila; predavanje za gospodinje; glasba.

PETEK, 20. oktobra:

14.30—15.00 Poročila; pregled svetovnega tiska.

SOBOTA, 21. oktobra:

9.—9.30 „Za naše najmlajše“ (Teta Mojca čita pravljice).

NEDELJA, 22. oktobra:

7.15—7.45 Duhovna obnova; pester jutranji spored.

PONEDELJEK, 23. oktobra:

14.30—15.00 Poročila; Sodobna vprašanja: Ahilova peta Sovjetske zveze I. del.

TOREK, 24. oktobra:

14.30—15.00 Poročila; „Domači zdravnik“; pesmi.

18.30—18.45 Predavanje: Iskanje zgodovinske resnice v svobodni družbi.

18.45—18.55 Skladbe za klavir.

SREDA, 25. oktobra:

14.30—15.00 Poročila; predavanje za gospodarje; glasba in pesmi.

Našim poslušalcem sporočamo, da bomo podaljšali naš spored od 11. novembra dalje vsak teden za 25 minut. Dodatne oddaje bodo od 11. novembra dalje vsak drugi četrtek in vsako drugo soboto od 18.30—18.55. Sporočite nam, kaj bi najraje v tem času poslušali, da spoznamo vaše želje in jim skušamo ugoditi. Tudi glede ostalih oddaj velja isto. Sporočite nam, kaj vam ugaja in kaj ne, vodstvo oddaj bo skušalo ustreči vašim željam, kolikor je le mogoče. Pišite na naslov: Radio Celovec, Völkermarkter Ring 25.

Gernert

MANUFAKTURNA TRGOVINA
Celovec-Klagenfurt,
OSTERWITZGASSE 14

Blago za plašče in obleke, flaneli, barhanti in podloge za obleke

Radio Schmidt

„Velika hiša malega človeka“

Radioaparati za vsakogar. Tovarniško novi 4 cevni Super od 526 S naprej. — Popolnoma prenovljeni aparati od 200 S dalje.

Najbolj moderna popravilnica. Zarnice za dom in preprodajo.

CELOVEC - KLAGENFURT
Bahnhofstr. 22 — Tel. 29—48

Priporoča se trgovina z motornimi vozili in garažno podjetje

FRITZ MAYERHOFER

BELJAK—VILLACH,
Gerbergasse 23, Tel. 48—67

Vaši dobavitelji za elektromotorje za generatorje in za električni instalacijski material za radioaparate

SO SE PRESELILI

SIUTZ

Celovec-Klagenfurt,

SEDAJ: Aichelburg, Labiastraße 1 to je med Križno goro, Waisenhauskaserne in Truppenspital

SELINSCHKE

Celovec—Klagenfurt,

SEDAJ: Völkermarkterstraße 13.

Potovanje na luno

Ker je potovanje na luno še stvar bodočnosti, so prišli v Hollywoodu na misel, da bi obiskovalcem kina že vnaprej pokazali namišljeno potovanje na luno in kaj vse se bo zgodilo pogumnim raziskovalcem vsemirja, ko se bodo podali prvič na ta planet. Z izrednimi sredstvi, ki jih ima Hollywood na razpolago, sedaj izdelujejo fantastični barvni film o raketnem potovanju na luno pod naslovom: „Na luno“. Večji del vsega doživetja se godi na nebesnem svodu, izven zakona težnosti, kjer osebe visijo v zraku ter se dvignejo čisto mirno po stenah in stropu svojega raketnega letala.

Da bi podali pravo sliko o nebesnem svodu, so morali tehniki seveda uporabiti različne prevare. Posebni oder, ki se da preobrniti, predstavlja notranjost rakete. Dovolj je, da ga obrnete, in strop postane pot, in gledalci dobe vtis

kot da bi igralci hodili z glavo navzdol. Filmski aparat, ki je nameščen v vrtečem se valju, snema dejanje pod čudnimi koti.

Če hočejo napraviti vtis, da blodijo osebe po zraku, uporabijo tehniki žice, ki drže igralce v praznem prostoru, a istočasno pa premikajo okrog njih kulise in aparat za snemanje. Tako se zdi na platnu, da so žice, na katerih vise igralci nameščene po kulisah in ne, da prosto visijo od zgoraj navzdol.

Čeravno je dejanje v filmu le namišljeno, hoče vendar pokazati do potankosti vse tisto, kar bi se po zadnjem znanstvenem predvidevanju moralo zgoditi pri raketnem potovanju na luno. Nove prizore so proučili s pomočjo astronomov, a drugi so nastali na podlagi fotografij, posnetih v zvezdarni Monte Wilson v Kaliforniji.

Kupi pri mojstru,
ne hodi k pomočniku!

DUNAJSKI

modeli krznenih plaščev
Lastna izdelovalnica in popravilnica

J. Vesely

Celovec-Klagenfurt, Obstplatz 2

DAMSKÉ
GARNITURE ZA PREHODNI LETNI
CAS

Srajce, hlačke, lepih prilagojenih oblik in najboljše kakovosti samo S 40.50

Grüner

Celovec-Klagenfurt, Burggasse

Vse, kar potrebujete za šolo in pisarno, dobite v največji izbiri v trgovini papirja in pisarniških potrebščin

GUTENBERGHAUS M. H. STERNECK

Celovec—Klagenfurt,
Helligengeist Platz

Šolske knjige

V založbi Družbe sv. Mohorja v Celovcu sta izšli šolski knjigi:

Slovenska vadnica

Lehr- und Übungsbuch der slovenischen Sprache S 7.50

Slovenska beseda

S 4.—

Obe knjigi sta odobreni od prosvetnega ministrstva na Dunaju za pouk na srednjih, glavnih in sorodnih šol.

Knjigi naročite pri založbi v Celovcu, Viktringer Ring 26.

Vse vrste pohištva, žimnice v največji izbiri tudi na ugodne obroke nudi

RUDOLF SLAMA

Celovec, St. Veiterstrasse 16

TRGOVSKA HIŠA,

TOMSCHE

BELJAK-VILLACH, Hauptplatz

Moške spodnje hlače — dolge samo 19,80 S

Gostilna SCHELLANDER

Vsako soboto prijetna zabavna glasba
lastnica Vera Scherzer

Celovec-Klagenfurt, Bahnhofstraße 43

Hotel Fischer

Beljak—Villach, Bahnhofstraße

Tujske sobe - tekoča voda - centralna kurjava - splošno priznana najboljša kuhinja - izvrstno pivo beljaške pivovarne

priporoča hotelirka Käthe Fischer

Dobre OBLEKE

za gospode, dame in oroke
priporoča

Waldner

CELOVEC—KLAGENFURT
10.-Oktober-Str. 2 Tel. 22-73

JE VAŠA RADIJSKA TRGOVINA
IN VAŠ SVETOVALEC
V VSEH RADIJSKIH
VPRAŠANJIH

CELOVEC—KLAGENFURT
KARDINAL PLATZ 8

DOBRA KNJIGA!

Knjižnica „Našega tednika“ ima na zalogi literarna dela slovenskih pisateljev.

Da omogočimo najcenejši nakup slovenskih knjig, smo se odločili, da damo knjige po zelo znižanih cenah.

Album Koroške šil. 10.—
Križ na gori, Iv. Cankar šil. 5.—
Prekleta kri, K. Mauser šil. 3.—
Sin mrtvega, K. Mauser šil. 3.—
Rotija, K. Mauser šil. 3.—
Cmoček Poskoček, F. Ba-
zilij šil. 3.—
Slovenska slovnica I-III šil. 1.—
Kdor naroči vse knjige skupno, jih dobi za šil. 20.—

Za inozemstvo stane cela kolekcija 1,75 USA dolarjev.

MALI OGLAS

Fant srednjih let, z dežele, želi poročiti deklet v starosti 28—36 let. Samo resne ponudbe s sliko pod značko „Zvestoba“ na upravo lista.

Najlepše jesenske in zimske blagove
dobite pri

Selinski
Textil
KUCHAR
Villach

Beljak—Villach, Klagenfurterstraße 2

Gledališče

Začetek predstav ob 20.00

17. X.: Veliki ABC (Das große ABC)
18. X.: Boccaccio
19. X.: Viljem Tell, abonma C.
20. X.: Ples v Savoyi (Ball im Savoy), plesna opereta, prosta prodaja.
21. X.: Boccaccio (predzadnjič), prosta prod.
22. X.: Don Juan (zadnja predstava), pr. pr.
23. X.: Plesni večer španske plesalke Manuelle del Rio, prosta prodaja, operetne cene.
24. X.: Boccaccio (zadnjič), abonma B
25. X.: Viljem Tell (zadnjič)

KINO

Celovec - Klagenfurt

STADTTHEATER

Predstave ob 16. in 18. uri, ob ponedeljkih tudi ob 20. uri.

Do 19. X. „Der Weg nach Rio“

PRECHTL

Do 19. X. „Die Tanzlehrer“
Od 20.—26. X. „Die roten Schuhe“

CARINTHIA-LICHTSPIELE

Do 19. X. „Todesrennen über die Prärie“
Od 20.—26. X. „Die Perle“

PETERHOF

Od 20.—23. X. „Die Schmutzler von Watschman“
Od 24.—26. X. „Anny“

Beljak - Villach

BAHNHOFLICHTSPIELE

Predstave ob 12., 14., 16., 18.15 in 20.30; ob nedeljah in praznikih tudi ob 10. uri.

Do 19. X. „Western Union“

STADT-KINO

Predstave ob 16., 18. in 20. uri.

Do 19. X. „Blutrache“
Od 20.—23. X. „Der Generalinspektor“
Od 24.—26. X. „Kapt. Joys gefährl. Fahrt“

Elite Filmbühne

Predstave ob 15.45., 18.15. in 20.15, ob nedeljah in praznikih ob 14., 16., 18.15 in 20.15.

Do 19. X. „Ein Mann mit Grundsätzen“

Apollo Lichtspiele

Predstave ob 10., 12., 14., 16., 18. in 20. uri.
Do 19. X. „Das vierte Gebot“